

NOV 18 1983

V I E N Y B Ė

1886 • 97TH ANNIVERSARY YEAR • 1983

97 M. 16 NR.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1983 M. SPALIO [OCTOBER] 31 D.

Telephone
[212] 277-7257

50 CENTŲ

Maspeth, N. Y. lietuvių parapijai 75 m.

ALTO KONFERENCIJA CHICAGOJE

Maspeth, N. Y. lietuviai ir lietuvių draugai nuoširdžiai ir uoliai rengė Viešpaties Atsimainymo Parapijos veiklos 75-erių metų minėjimą. Jis labai iškiliai švestas 1983 m. spalio 9 d.

Saulėtas gražus sekmadienis puikiai nuteikė šimtus parapijiečių ir bičiulių, vienos iš penkių lietuviškųjų parapijų New Yorke paminėti deimantinę sukaktį. Įvyki labiausiai pergyveno vyresnieji, veikę 50 metų ir ilgiau. Ta proga jautriai prisiminti tūkstančiai parapijiečių, sudėjusių savo rūpestį, darbą ir aukas parapijai išlaikyti. Jų vardai liko parapijos knygose ir bažnyčiai aukotojų įrašų lentoje.

Kilnu ir krikščioniška prisiminti Gerardius, rėmėjus, tyliusius — darbininkus —, ir tai ir buvo atlikta šio minėjimo pamaldomis.

Prel. Pranas Bulovas

Minėjimas pradėtas praeities Gerardarių prisiminimu Koncelebracijomis mišiomis, su savo Vyskupijos vyriausioju Ganytoju, JE vys-

kupu Francis J. Mugavero, Dvasios vadovais, klebonu prel. Pranu Bulovu, buvusiu ilgamečiu parapijos klebonu prelatu Jonu Balkūnu ir keliolika kitų dvasiškių, pilnutine bažnyčia tikinčiųjų. Tai, buvo prasmingiausias paminėjimas. Į bažnyčią atėjo organizuota procesija, su Mišių tarnautojais, organizacijų vėliavomis, lietuviškais tautiniais drabužiais pasipuošę — vyčiai ir vyčiai, katalikų karo veteranai, jų rėmėjos, mokyklos jaunimas, rengėjų komiteto nariai, Kolumbo Vyčių garbės nariai, dvasiškiečiai su Vyskupu, vadovaujant programos tvarkytojams Vincentui Aboyui ir Jerry Giusto.

Bažnyčioje giedojo gerai paruoštas parapijos choras, vadovaujamas Vytauto Kerbelio ir tikintieji, kuriems vadovavo gražiabalsė Nellie Sabel. Liturginius skaitymus atliko Al Cerebie. Visi prisiminė mirusiuosius Gerardarius ir parapijos steigėjus.

Prel. Jonas Balkūnas

Parapijos praeitį iškėlė Prelatas Jonas Balkūnas. Prisiminė, kad 1933 m. spalio 1 d. kaip Atsimainymo parapijos tretysis klebonas, kai buvo 25-erių metų parapijos jubilejus, tada sakė pamokslą ir dabar esąs laimingas — vėl po 50 metų — 75-erių metų jubiliejuje kalbėti.

Prelatas pavaizdavo sunkias parapijos dienas, priminė 2 bažnyčios gaisrus, ligų epidemiją, ekonomines sunkenybes, nedarbą. Pažymėjo, kad 1933-ieji metai buvo ir Šventieji Metai, kaip ir šie 1983-ieji. Pagarbiai prisiminė savo pirmtakūnus jau mirusius kun. Nikodemą Petkų ir kun. Antaną Miluką, kurie išgyveno pirmuosius organizavimo ir kūrimosi sunkumus.

Nukelta į 3 pusl.

Spalio 22 d., Lietuvių Tautiniuose namuose Chicagoje įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos konferencija. Dalyvavo 66 atstovai, įskaitant ir valdybos narius. Dalyvavo 56 svečiai. Viso 122.

Konferenciją pradėjo pirmininkas dr. Kazys Šidlauskas,

Pasimainydami pirmininkavo vicepirmininkai: P. P. Dargis, Teodoras Blinstrubas, Viktoras Naužius, dr. Leonas Kriaučeliūnas, Vladas Šimaitis.

Sveikino JAV Prezidentas Reagan-atsiuntė telegramą. Joje lietuvius pagyrė, kad susibūrę į Amerikos Lietuvių Tarybą puoselėja savo tradicijas, ugdo savo kultūrą, brangina savo kalbą. Prezidentas pasidžiaugė tokiomis grupėmis, kaip ALTas, kuris išlaiko gyvas savo krašto vertybes Naujajame pasaulyje.

Priminęs Lietuvos kančias, Prezidentas užtikrino, kad jo vyriausybė susirūpinusi nuolatiniu žmogaus teisių ir tautos suverenumo pažeidimu Lietuvoje. Prezidentas užtikrino, kad JAV vyriausybė laikysis inkorporacijos nepripažinimo politikos, stipriai jausdamas viltis, kad ateitis lietuvių tautai atneš laisvę.

VLIKo sveikinimą perskaitė V. Jokūbaitis, VLIKo vicepirmininkas.

Lietuvos gen. konsulė Juzė Daužvardienė priminė ALTo atliktą ir vedamą darbą, pasidžiaugė suvažiavusių atstovų skaičiumi ir palinkėjo sėkmės.

Konferenciją pasveikino buvęs ALTo pirmininkas, ALTo Garbės narys Antanas Rudis.

Sveikino čekų dienraščio redaktorius William Mason, dr. Jonas Valaitis, (Lietuvių Gydytojų vardu), Kazimieras Povilaitis, (Darbo Federacijos) kun. Adolfas Stašys (daug metų ALTo sekretoriavęs), kun. Anas Trakis (BALF vardu), Euphrosine Mikužiūtė (SLA vardu), Vaclovas Mažeika, (Tautinės S-gos), Teodoras Kuzas (Chicago Lietuvių Prekybos Rūmų), Albertas Misiūnas (Vilniaus Krašto lietuvių).

Teodora Kuzienė pasveikino kelių lietuviškųjų organizacijų vardu. Dr. Vytautas Dargis Reorganizuotos JAV B-nės vardu.

ALTo sekretorius Grožvydas Lazauskas perskaitė 15 sveikinimų, atsiųstų raštu.

Sekė kun. Juozo Prunskio, G. Lazausko, Mykolo Pranevičiaus ir išdo globėjų pranešimai.

Išklausyti ALTo atstovų iš jų veiklos raportai.

ALTO Valdyba vienbalsiai perrinkta sekančiai kadencijai.

Konferencijai pasibaigus, ALTo vadovybė pagerbė Povilą P. Dargį.

ALTo vadovybė apie Povilą Dargį labai šiltai atsiliepė. Kalbėjo Teodoras Blinstrubas, dr. Leonas Kriaučeliūnas, kun. Juozas Prunskis, dr. Vytautas P. Dargis, dr. A. Budreckis, kun. Adolfas Stašys ir eilė kitų.

Povilas Dargis pradėjo skaičiuoti, ką ALTas yra atlikęs Amerikos lietuviams.

ALTas įtikino prezidentą Roosevelt, kad nepripažintų Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Pittsburghe buvo suruošta pirmoji ALTo konferencija, kuri įtikino amerikiečių spaudos bei radijo atstovus, kad ALTas, apjungęs visus Amerikos lietuvius, vieningai prašo padėti atstatyti nepriklausomą ir demokratinę Lietuvą. Įtikino prezidentą Truman, kad Amerikos kariuomenės vadovybė neleistų rusams vežti už geležinės uždangos Vakarų Europą pasiekusių lietuvių. Būdamas Demokratų lietuvių pirmininku P. P. Dargis ir tuometinį prezidentą asmeniškai pažinęs, prezidentui išdėstė, kad lietuviai nėra Sovietų Sąjungos piliečiai.

Pasiūlė priimti įstatymą lietuvius į Ameriką atvežti, nekreipiant dėmesio į tada buvusias mažas lietuvių kvotas. Pagaliau, ALTas padėjo įsisteigti ir BALFui kurį rėmė ir teberemia.

SINODE PABALTIO VYSKUPŲ NEBUVO

Romoje pasaulio vyskupų sinodo nariai pirmuosiuose dviejuose posėdžiuose, dalyvaujant popiežiui Jonui Pauliui II, išklause pranešimų apie Sinodo sekretoriato darbus. Posėdžiuose dalyvavo daugiau 200 Sinodo narių. Diskusijose kalbėjo 18 vyskupų: 5 europiečiai, 5 pietų amerikiečiai, 5 azijiečiai ir 3 afrikiečiai.

Penki Sinodo nariai dėl ligos ar kitų priežasčių neatvyko ir nebus Rygos kardinolo Vaivods ir Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininko vyskupo Liudo Povilonio. Jiedu Sinodo sekretoriatui pranešė, kad negali atvykti. Norėdami sužinoti neatvykimo priežasčių, spaudos korespondentai kelis kartus mėgino telefonu pasiekti Kauną. Iš Maskvos jiems buvo atsakyta, kad su Kaunu telefonu nesujungia.

Mirus buvusiam Belgijos Karaliui Leopoldui III rugsėjo 25 d. Lietuvos atstovas dr. S. A. Bačkis pareiškė užuojautą, pasirašydamas Belgijos ambasadoje užuojautų knygoje.

Vienybė is published twice a month by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybė, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Edmund Vaičiulis; Composition: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Dr. Algirdas Budreckis, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Jonas Kiznis, Juozas Kreivėnas, Salomėja Narkeliūnaitė, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

Amerikos lietuvių teatrinis nuosmukis

Štai, ir vėl pasitinkame Š. Amerikos Lietuvių Teatro festivalį, kuris vyks Padėkos šventės savaitgalyje, nuo lapkričio 23 iki 27 dienų Chicagoje.

Tai jau bus šeštasis iš eilės tokio pobūdžio renginys Š. Amerikoje (5-asis Chicagoje). Jį rengia JAV LB Kultūros Taryba, o organizuoja specialus komitetas su nuolatiniais tokių festivalių organizatoriumi, rašytoju Anatolijum Kairiu priekyje.

Kaip žinome, Kairys yra prirašęs nemažą dramų veikalų, kurie šiuose festivaliuose vis yra vaidinami. Kai kurie tautiečiai kalba, jog tokiuose festivaliuose yra gera proga Kairiui išvysti savo kūrinį, nežiūrint jų nedidelės vertės.

Tačiau, galimas daiktas, Kairys dėl to nekaltas, nes jeigu būtų žmonių, kurie rašytų geresnius veikalus, o taip pat koku nors būdu skatintų teatrus, juos ruošti, turėtume visai kitą padėtį. O taip pat galimas daiktas, jeigu nebūtų Kairio, tai ir tų teatro festivalių nesusilauktume, o jei jų ir būtų — tai gal rečiau.

Todėl niekam iš "pripažintų" teatralų nesiimant iniciatyvos, į priekį išsiveržė Kairys ir jis bando užpildyti tą lietuviškojo teatro tuštumą, kuri jau daugiau negu dešimtmetis Amerikos lietuvių tarpe jaučiama.

Visi žinome, kad su lietuviškuoju teatru išsivijoje yra daugiau negu negerai. Jeigu čia turime nemažai chorų, tautinių šokių grupių, ansamblių ir vienetų, kurie stato operetas ir net operas, tai rimtesnius teatrus galima suskaičiuoti ant vienos rankos pirštų.

Štai, pavasarį LB Kultūros Taryba New Yorke įtekė šių metų kultūrinę premiją ir iš teatro srities atžymėti vertingu terado sena scenos veteraną. Jau su lietuviškąja scena seniai maža ryšio neturintį — akt. H. Kačinską. Tas, turbūt, irgi parodo, kad išsivijoje teatras merdi, jeigu nerandama nauju vertingu, aktyvių teatralų Š. Amerikoje. O gal ta Taryba ir jos sudarytoji vertinimo komisija apie lietuviškąjį teatrą Amerikoje bei Kanadoje nieko nėra girdėjusi? Tačiau vienokiu ar kitokiu atveju reikalai yra labai prasti.

Praėjusiam Vienybės numeryje skaitėme gana kritišką praėjusios Dainų šventės įvertinimą. Ten buvo rašoma: "Nors lietuviškoji daina ir giesmė tautiniame gyvenime yra itin svarbi, bet nykstančiomis pozicijomis LB neparodė jokio susidomėjimo. Ir dainos ir giesmės srityse nebuvo girdėti, kad šešių dainų švenčių laikotarpy kas būtų ėmėsis rengti naujų chorvedžių ar būtų domėjęsi choralais bei juos kuo nors rėmęs. Čia didelė istorinė atsakomybė tenka Lietuvių Bendruomenei, jos kultūros vadovams bei taryboms".

Panašius žodžius reikėtų tarti Lietuvių Bendruomenės atsakingiems asmenims, nes jie taip teatrą nugyveno, kurio jau jokie kairiai vardu beišgelbės. Čia jau reikia visapusiškos, rimtos bei nuolatinės talkos bei dėmesio, o ne vien neatsakingo premijų dalinimo, nieko su teatru bendro neturintiems, nors ir kitose srityse garbingiems asmenims.

Galbūt, juokinga, tačiau yra faktas, kad šiame festivalyje Pasaulio lietuvių sostinė Chicago nebus atstovaujama. Praėjusiam festivalyje dar buvo du atstovai — nors ir gana menko lygio. Į vieną jų — Jaunimo teatrą dar buvo galima dėti vilčių, nes jame buvo vienas, kitas jaunasis vaidintojas iš kurių lietuvių scenai galėjo išaugti aktorių. Nežiūrint, kiek teatro vadovybė Lietuvių Bendruomenę maldavo, kad ateitų su finansine bei kitokia parama, prašymas nebuvo išgirstas. Taip ir šis teatras pradingo nuo žemės paviršiaus. Del to LB vadai turėtų rausti iš gėdos (jeigu jie iš viso tokią turi). Jei grįžtume į ankstesnius metus Chicagon, bent prieš ketvirtį šimtmečio, čia turėjome du gana stiprius teatrinis vienetus, kurie net vienas su kitu konkuravo, ir nusikonkuravo iki tokio taško, kad po dešimtmečio neliko nė vieno.

Vėliau čia buvo laukiama lyg kokio išganymo — Jono Jurašo, režisieriaus iš Kauno teatro atvykimo. Jam čia net ir pinigų pradžia buvo sumesta. Režisierius atvyko, bet Chicagoje neapsistojo, nes pamatė, jog Lietuvoje buvo žymiai lengviau ir geriau dirbti negu savųjų tarpe Chicagoje. Palikęs vieną bėdą jis, turbūt, nenorėjo patekti į kitą, gal dar didesnę. Net ir pinigų už režisavimą jis nenorėjo imti (jie tik gerokai vėliau jam visitiek paštu buvo nusiųsti).

Tačiau šiaip ar taip raginame skaitytojus dalyvauti ateinančiame teatro festivalyje Chicagoje. Gal mūsų kultūrinės veiklos diriguotojams išsižiebs kokia protingesnė mintis ir mūsų teatras vėl galės bent šiaip taip gyvuoti, ir jis nebus paliktas Dievo valiai.

STEBĖTOJO PASTABOS

Lietuvos diplomato ir rašytojo Igno Šeiniiaus (mirė 1959 m. Švedijoje) sūnus Irvis (savo pavarde rašo — Scheynius), kuris yra Švedijos šiauriniame mieste — Haparandėje teisėju kartu su savo žmona švede Ana-Lisa varo akciją, kad būtų reformuotos bausmės nusikaltėliams. Šeinių nuomonė yra ta, jog šiandieninės kalėjimų bausmės nepadedą nuteistiesiems pasitaisyti, o teisingumo organai visai nesidomi, kas atsitinka su bausmę atlikusiais. Todėl esą reikalinga naujų priemonių, kad bausmės būtų žmoniškesnės ir bausmę atlikęs nusikaltėlis galėtų surasti savo vietą visuomenėje ir galėtų būti jai naudingas.

Šeiniai teigia, kad: "Pamerkdami žmones kalėti, mes juos išskiriame iš visuomenės. Jų nusikaltimai gali būti baisūs, bet juos įvykdę žmonės nėra tokie baisūs ar žiaurūs, kaip tą pratrūkusią akimirka, kai jie nusikaltimą įvykdo. Todėl nuosprendis turi padėti tiems žmonėms sugrįžti į visuomeninį gyvenimą. Jie turi susitikti su eiliniiais žmonėmis, ypač su tais, kuriems panašiai sunku, kaip ir jiems patiems."

Štai kodėl teisėjas Irvis Scheynius siūlo kalėjimą pakeisti visuomeniniais darbais ir keisti nusistovėjusius nuosprendžius. Tai būtų nauja, pigi ir veiksminga baudimo forma, be to, žmoniška.

Akiračiuose (1983 m. Nr. 7) paskelbtas labai kritiškas Alekso Vaškeliio rašinys apie JAV LB Kultūros Tarybos šiemet pavasarį New Yorke įteiktą premiją. Rašinyje kandžiai įvertinamos Tarybos pirmininkės pastangos visur prasikšti, nors pačiai esant labai ribotų sugebėjimų žmogui.

Straipsnyje sustojama su visais premijas laimėjusiais asmenimis. Autorius labai suabejoja, ar teatro premija buvo skirtina 80 metų amžiaus sukaktį mininčiam aktoriui H. Kačinskui. Jis rašo . . . "turint galvoje, kad H. Kačinskas iš aktyvios teatrinės veiklos jau yra pasitraukęs gana senokai. lyg ir norėtųsi kartu dalimi. New Yorke publikos pasvarstyti, ar Kačinskas tiko būti kandidatu šiai premijai ir ar iš viso tokia premija turi kokią prasmę bei tikslą? Auditorijoje nugirsta pastaba, "ar nebūtų buvę prasmingiau šią premiją skirti "Vieno asmens teatrui", lyg ir turėtų nemaža pagrindo . . ."

Į Chicago atvyks šeši teatrai — 4 iš JAV, 2 iš Kanados. Jie Jaunimo Centro didž. salėje parodys 6 veikalus: Rochester, N. Y. "Teatras Vienas" vaidina S. Ciurlionienės "Aušros sūnūs", režisuoja A. Cieminis. Cleveland, Ohio "Vaidila" atveža A. Rukšėno "Posėdis pragare", režisieris P. Maželis. St. Petersburg, Fl. "Žibintas" pasirodys su A. Kairio 3 veiksmų komedija "Testamentas", rež. Dalila Mackialienė. Toronto "Aitvaras" vaidins Vytauto Alanto dramą "Aukštadvarį", rež. A. Dargytė-Bičkėvič. Hamilton, Ont., Kanados teatras "Aukuras" atvyksta su P. Vaičiūno "Tėviškės pastogėj", veikalą režisuoja E. Kudabienė. Los Angeles, Cal. Dramos sambūris vaidins Dalilos Mackialienės "Nepripažintas tėvas", rež. D. Barauskaitė-Mazeikienė.

Jeigu Lietuvių Bendruomenė lietuvių teatrą beveik nesirūpina, tai gal būtų gera į Chicago susirinkusiems režisieriams ir teatralams sudaryti kokį nors juos apjungiantį vieneta, kuris rūpintųsi lietuvių teatro gražinimu ir prideramas aukštumas. Jau verkiant reikėtų susirūpinti ir nuolatinio lietuvių teatro Chicagoje įsteigimu ir Jaunimo Teatro atgaivinimu.

Edvardas Šulaitis

VIENYBĖ, 1983 m. spalio 31 d.

Maspeth, N. Y., lietuviu parapijai 75 m.

Atkelta iš 1 psl.

Arch. Muloko suplanuota dař. V. Jonyno lietuviškai išdekoruota bažnyčia.

Kun. Jonas Balkūnas buvo paskirtas klebonu vyskupo su mintimi: "Tavo pareigos Atsimainymo parapijoje pareikalau kantrybės, pasiaukojimo ir maldos. Žmonės geri, nori padėti. Parapija yra sunkioje padėtyje dvasiniai ir finansiniai. Tavo uždavinys bus dvasinis — atsinaujinimas, malda ir atgaila. Dievas duos kita." Taip įvyko. Parapija pagyvėjo. Brolijos ir draugijos sustiprėjo, pakilo religinė misija ir dvasinė nuotaika. Buvo sėkmingai įvykdytas parapijai išsilaikyti finansinis uždavinys. Kultūrinė — visuomeninė veikla taip pat pagyvėjo. Koncer-

tai, vaidinimai, minėjimai, Lietuvos gelbėjimas, misijų rėmimas parapijiečių buvo dosniai atjaučiami. Todėl galėjo pastatyti naują kleboniją ir lietuviško stiliaus gražią naują bažnyčią, ir — be skolų!

Pamokslininkas giliai išvelgė ir dvasinį — jubiliejaus proga tikinčiuosius duoti vilties, kad jų darbai ir pasišventimas įvertinti.

"Teižengia per Teisingumo ir galesčio duris" — kalbėjo Šv. Tėvas Jonas Paulius, nes mūsų visų ryžtas atsiversti, atgailauti, taip pat yra pasigailėjimo dovana, Dievo malonė, Kristaus Atpirkimo

vaisius. Tas reikalauja mūsų valios, kuri laisvai tas dovanas priimtų, atsakytų savo meile ir pasinertų Dievo Pasigailėjimo liepsnose".

Giliaprasme mintimi kalbėtojai palietė Šventųjų Metų prasmę ir reikšmę krikščionies gyvenime, išryškino "Dievo Namų" — Bažnyčios prasmę, ypač čia gaunamą sielos ramybę. Parapijos kūrėjai ir mes didžiuojamės, kad esame garbingos ir nemarios lietuvių tautos vaikais. Galybių Viešpats mus leido būti lietuviams ir mumyse išpaudė lietuviybės žymę. Tėvynės meilė yra dieviškosios meilės atspindys. Tautinės kultūros, tradicijų, papročių gerbimas, puoselėjimas ir kūrimas yra nepaprastai reikšminga mūsų dalis. Mes esame krikščioniško kryžiaus kelio liudininkai. Kristus pavergtoje Tėvynėje jau iš naujo eina į Kalvarijos Kalną. Šis kelias nuklotas bažnyčių griuvėsiais, nuverstais kryžiais. Jis yra primirkęs lietuvių vyskupų, kunigų ir tikinčiųjų krauju, motinų ašaromis. Tačiau jis lygiai išpuoštas mūsų brolių — kankinių ir didvyrių, mūsų nežinomųjų šventųjų sesių aukų žiedais. Lietuvių išeivijos Bažnyčia turi penkis pagrindinius siekius:

1. Visus lietuvius suburti į lietuviškas parapijas.
2. Rūpintis, kad lietuvių parapijos būtų aptarnaujamos lietuvių kunigų.
3. Stengtis, kad parapijos būtų ne tik religinio, bet ir tautinio bei kultūrinio gyvenimo židiniai.
4. Stengtis, kad lietuviškose parapijose būtų branginama bei ugdoma lietuvių kalba, atgaivinaimos bei saugomos lietuvių religinės ir tautinės tradicijos.
5. Kreipti ypatingą dėmesį į jaunimo lituanistinį mokymą ir auklėjimą.

Be jau minėtų laimėjimų Atsimainymo parapija Bažnyčiai davė 15 kunigų, 4 seseles, vienuolijoms, keletą broliukų. Labdarai, misijoms lietuviškajai spaudai, Lietuvai sudėjo virš milijono dolerių ir dabar sėkmingai remia Vyskupijos finansinį vajų, kasmet aukodama keliolika tūkstančių. Jau nuo 1934 m. seseles prancišketės jaunimą religinei ir tautinei veiklai.

Prel. Pranas Bulovas gražiai dalyvius pasveikino, padėkojo vyskupui Francis Mugavero už dalyvavimą, kuris — parapijai atnešęs saulės šviesą ir suteikęs palaimą ir garbę. Pasidžiaugė Lietuvos Generalinio Konsulo Aniceto Simučio su žmona dalyvavimu, ir kitų vyriausybės atstovų buvimu.

Visiems išreiškęs savo padėką, prelatas Bulovas pakvietė tarti žodį Vyskupą, kuris sveikino — ilgameitį buvusį parapijos dvasios vadovą ir pamokslininką Joną Balkūną, dabartinį energingą kleboną prel. Praną Bulovą, visus parapijiečius, choristus, Mišių tarnautojus, seseles. Jis iškvietė jaunuolius Mišių tarnautojus į priekį ir jiems kalbėjo patardamas svarstyti ir melstis pašaukimo į dvasinį luomą. Vyskupo linkėjimams ir sveikinimams gausi publika plojimu pritarė.

Po pamaldų visi ilgokai sveikinosi su vyskupu, prelatais, kitais dva-

Kun. Stasys Raila

siškiais ir vieni su kitais pasidalindami savo jubiliejinės šventės išpučiais.

Minėjimas buvo tęsiamas pokyliu iškilioj Fleur De Lis salėje, kaimyniniame Ridgewood, N. Y. Į salę sugužėjo 400 parapijiečių ir svečių. Visi vaišinosi. Visus linksmino Joe Thomas orkestras. Du didžiuliai garbės stalai buvo svečių ir rengėjų atstovų užpildyti. Prel. Jonas Balkūnas, Prel. Pranas Bulovas, Prel. Edward Fuss, Prel. Walter Vetro, Prel. Jonas Scharnus, Lietuvos Generalinis Konsulas Anicetas Simutis su žmona, kunigai, seseles, Komiteto pirmininkė Olga Brady, programos vedėjas Vincas Aboyas. Jie sudarė pagarbųjų eilę.

Minėjimo programą pradėjo vienas svarbiųjų minėjimo organizatorių, ypač minėjimo knygos leidėjas, Vincentas Aboyas. Jis dalyvius supažindino su visais prie garbės stalų sėdinčiais. Visus pasveikino, padėkojo už darbą, ypač dėkojo vyriausiajam minėjimo rūpintojui prelatui Pranui Bulovui, Komiteto pirmininkei Olgai Brady.

Minėjimo programa pradėta Amerikos ir Lietuvos Himnais. Prel. Jonas Balkūnas sukalbėjo invokaciją prašydamas Šv. Dvasią ramybės, taikos savyje ir bendrijoje. Meldė laiminti Atsimainymo parapijiečius ir visus susirinkusius ir valgomus patiekalus.

Po vaišių vykdyta kita programa. Pirmąjį žodį tarė Rengimo Komiteto — Suvienytų Parapijos Draugijų — pirm. Olga Brady. Ji pasveikino dalyvius ir visiems Komiteto bendradarbiams padėkojo. Ypač nepailstančiam prel. Pranui Bulovui ir talkininkams Vincentui ir Frances Aboyas, taip pat kitiems bendradarbiams. Sveikino didžiai Gerbiamas New Yorko Senatorius Martin Knorr, kuris paskaitė New Yorko Valstybės proklamaciją Jubiliejinei Atsimainymo parapijai, ir įteikė gražiai įrištą pagerbimo dokumentą. Tai nepaprasta ir didelė parapijai pagarba. Garsiu plojimu visi Senatoriui padėkojo.

Lietuvos Generalinis Konsulas Anicetas Simutis pasakė prasmingą žodį, pažymėdamas jubiliejų minėtos parapijos reikšmę išeivijoje. Pasidžiaugė, kad ir jis yra Atsimainymo bendrijos parapijietis. Palinkėjo Parapijai laikytis Dievo ir Bažnyčios Tarnyboj ir gelbėti lietuviams bei Lietuvai kaip lig šiol.

Pabaiga 5 pusl.

STEBĖTOJO PASTABOS

Tešiama iš 1 pusl.

plakatus, kuriais jie ižeidinėjo jėzuitus, nes jie leido pasirodyti iš Lietuvos atvykusiems žymiesiems dainininkams ir iš ten atvežtiems meniniams filmams.

Lietuvių spaudoje, daugiausia Aurelijos Balašaitienės nuopelnu, plačiai nuskambėjo lietuvių kilmės žurnalisto, tačiau lietuviškai nekaltančio, Tomo Brazaičio pavardė.

Šis jaunas žurnalistas, Cleveland, Ohio dienraščio Plain Dealer Washingtono biuro vedėjas, lankėsi Tarybų Sąjungoje ir Lietuvoje. Grįžęs iš kelionės jis savo išpūdžius vaizdžiai aprašė savo laikraštyje.

Labai įdomus yra Brazaičio samprotavimas apie žurnalistus sovietijoje, kurį jis paskelbė savo išpūdžiuose. Brazaitis rašo:

"Sovietijoje žurnalistas nėra toks pat, kaip laisvo pasaulio žurnalistas. Jis nėra reporteris, įvykių interpretuotojas ir savo valdžios kritikas — jis pats yra valdžios dalis."

Čia Brazaitis buvo labai pastabus. Tačiau Balašaitienė, kuri su Brazaičiu susitikti buvo nuvykusi net į Washingtoną (ir net su juo nusifotografavo bei papietavo), tur-

būt, nepriminė Brazaičiui, kad ir išeivijoje lietuvių žurnalistai daugumoje tokią funkciją atliko ir iš dalies — dar dabar atlieka.

Juk žinome dar nelabai senus laikus, kuomet išeivių laikraščių (Draugo, Naujienų, Sandaros) redaktoriai daugiau negu 20 metų grojo pirmuoju smuiku Amerikos Lietuvių Taryboje, kuri laikėsi principo, jog ji viena tegalinti kalbėti Amerikos lietuvių vardu. Jie vieni važinėdavo į Washingtoną susitikti su svarbiais Amerikos pareigūnais ir reikėjo didelių pastangų, kol jie vieną, kitą ne žurnalistą veikėją išleido pasimatymams Washingtono.

Ir dar visai neseniai būdavo didelė nuodėmė, jeigu koks šelmis žurnalistas, nepriklausantis lietuviškam "establišmentui" drįsdavo pasisakyti prieš nelabai protingus "tautinės drausmės sargus". Kelis kartus net ir pati Balašaitienė ant savo kailio patyrė botagą, už tai, kad šiek tiek nesuvaldė savo išibėgėjusios plunksnos. O gal gerbiamoji žurnalistė jau pamiršo, kad skirtumas tarp sovietijos bei išeivijos lietuvių pripažintų žurnalistų iš esmės labai nedidelis? [eš.]

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

MIRĖ MUZIKAS ALFONSAS MIKULSKIS

Spalio 14 d. Cleveland, Ohio iš-tiktas širdies smūgio mirė muzikas ir dirigentas Alfonsas Mikulskis.

Buvo gimęs 1909 m. rugsėjo 14 Daglienu kaime, Pušaloto valsčiuje, Panevėžio apskrityje. 1926 m. baigė Joniškėlio vidurinę mokyklą, 1926-30 mokėsi Klaipėdos muzikos mokykloje, 1930-37 Kauno konservatorijoje. Baigė čelę, muzikos pedagogiką ir chorvedybą. 1936-38 m. kompozicijos mokėsi pas J. Gruodį, 1941-43 Vilniaus muzikos mokykloje pas J. Bendorių, o dirigavimo pas J. Kačinską. Vėliau dar muzikos studijas gilino Vokietijoje. Aplankė Lietuvos miestus, ypač Vilniaus krašte per metus surengdavo apie 20 koncertų.

Ansamblis atgaivintas 1944 rugpjūčio 28. Koncertavo Vienoje, Berlyne ir kitur. Po karo, globojant prancūzų generolui, ansamblis įsikūrė Dettingene. Išvystė plačią veiklą — koncertavo lietuvių stovyklose, Vokiečių miestuose, dalyvavo 5 tarptautiniuose festivaliuose, koncertavo kariuomenėm. Per 5 metus surengė 297 pasaulinės ir 122 religinės muzikos koncertus.

1949 m. birželio 18 ansamblis persikėlė į Cleveland, Ohio. Vėl važinėjo po Ameriką, Kanadą, koncertavo su simfoniniais orkestrais, šio krašto pirmą kartą salėse. Savo koncertais garsino Lietuvos vardą ir populiarino lietuviškąją muziką. Ansamblis išleido plokštelių.

VLIKo Seimas šiais metais vyks lapkričio 12-13 d. Detroit, Mich. Pasiruošimų darbams sudarytas komitetas pirmininkaujant Albertui Misiūnui, Rytų Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio pirmininkui. Šiemet sueina 40 metų nuo VLIKo įsikūrimo.

Tomas Venclova ir dr. Stasys Goštautas dalyvavo PEN klubo suvažiavime Caracas, Venezueloje. Šalies prezidentui Luis Herrera Campins jiedu įteikė knygą "Ah, lituanos". Ten gyvena ir veikia dr. S. Goštautas.

William J. Pauzauskis-Puzauskas, advokatas — Attorney at Law, praktikuoja Anchorage, Alaska. Wm. J. Pauzauskis — Puzauskas yra trečios ar ketvirtos kartos amerikietis lietuvis, kuris domisi savo tėvų ir senelių kilme.

WASHINGTON, D. C MIRĖ LEURKOOS

Rugsėjo 18 d. mirė viena seniausių Amerikos lietuvių veikėjų — Louise Eurkoos (Jurkus-Jančaitis), gimusi 1894 m. Dickson City, Pa. Ji buvo Lietuvių dienos 1916 m. rengimo Rochester, N. Y., komiteto sekretorė, 1918 m. delegatė Madison Square Garden, N. Y., suvažiavime, kuriame buvo reikalaujama Lietuvai autonomijos, buvo Tautos fondo Rochester, N. Y. komiteto sekr. Buvo viena Lietuvių draugijos Washingtone steigėju 1935 m. ir viena pagrindinių Vasario 16-osios minėjimų Washingtone rengėju. Nematė Lietuvos, bet gerai mokėjo lietuvių kalbą. Palaidota Arlington karinėse kapinėse greta savo vyro Martyno Eurkoos, kuris buvo Amerikos karo laivyno orkestro dirigentas.

CLEVELAND, OHIO

PREMIJOS PASIŪMĖJUSIEMS

1983 metų kultūrinė ir visuomeninė Lietuvių Amerikos piliečių klubo premija paskirta Plain Dealer dienraščio žurnalistui Tomui Brazaičiui už straipsnius "A Soviet Odyssey", kuriuos jis parašė šią vasarą lankęsis Sovietų Sąjungoje ir Lietuvoje.

Lietuvių klubo direktoriai taip pat šiemet paskyrė premiją 75 metų amžiaus sulaukusiam mokytojui Juozui Žilioniui už ilgą metų švietimo ir kultūrinę veiklą.

Premijoms komisija (pirm. Milda Lenkauskienė, Vida Bučmienė ir Romas Zorska. \$1,000 metinė premija padalinta tarp abiejų laimėtojų ir jos bus įteiktos Lietuvių namų dešimtmečio sukakties baliuje spalio 22.

LIETUVIŲ DIENOS V. VOKIETIJOJE

Šiemet spalio 20-27 dienomis Rhein/Ruhr krašte Vakarų Vokietijos viduryje vyks Lietuvos Dienos. Lietuvos delegacijai vadovaus Lietuvos plano komiteto pirmininko pavaduotojas ir Vilniaus miesto vyriausiasis architektas, kurie turės progą pasikalbėti su Vokietijos kultūrinio ir politinio gyvenimo asmenybėmis.

Köln miesto Gurzenich salėse bus gintaro, gobelino, medžio drožinių, metalo plastikos ir fotografijų paroda. "Lietuvos" ansamblis turės 7 koncertus-pasirodymus skirtinguose Rhein/Ruhr krašto miestuose. Taipogi atvyks "Lietuvos" styginis kvartetas, vadovaujamas prof. Eugenijaus Paulausko. Jie koncertus 6-iose vietose. Šešis koncertus turės vargonininkas Leopoldas Digrys. Atvykusi rankininkų komanda sužais draugišką žaidimą.

Bus galima su Lietuvos atstovais padiskutuoti nusiginklavimo ir taikos klausimais. R. Šileris

Pulk. leit. Aleksandras V. Dirkis buvo dviem savaitėm komandiruotas su U. S. Army Logistics į Pentagoną. Ta pačia proga su žmona Angela aplankė Lietuvos atstovą dr. St. ir Oną Bačkį Lietuvos pasiuntinybėj, Washington, D. C.

LIETUVIŲ SODYBA WILLOUGHBY, OHIO

Rugsėjo 29 d. gautas Federalinės valdžios Housing & Urban Development, \$3,400,668 paskolos patvirtinimas, kuriuo Lietuvių sodybai Lithuanian Center, Ridge Rd., Willoughby, Oh., (apie 9 mylios nuo Dievo Motinos bažnyčios ir Lietuvių namų Cleveland, Ohio).

Bus šešių aukštų pastatas (58 pėdų pločio ir 177 pėdų ilgio) and 4¼ akro žemės su 82 butais, iš kurių 62 su vienu miegamuoju ir 20 viengungiams.

Sodybos komitetui vadovauja inž. Bronius Snarskis, kiti nariai: inž. Alfa Juodikis, inž. Pranas Razgaitis, dr. Antanas Butkus, dr. Henrikas Brazaitis ir dr. Algis Čepulis. Namų administratorus Dana Čipkienė.

Lietuviai inžinieriai posėdy su Snavely Co., statybos kontraktoriui, aptarė statybos darbus, kurie bus pradėti dviejų savaičių bėgyje.

Shavely prezidentas pažadėjo samdyti kvalifikuotus lietuvius subkontraktorius ir statybos darbininkus. Susidomėję skubiai tesikreipia į Shavely Co., telef. (216) 951-3363. Smulkesnių informacijų gausite kreipdamiesi ir į inž. Br. Snarskį, telef. (216) 525-1572.

Sodyba numatoma pastatyti per aštuonis mėnesius. Formali ir aki-vaizdinė norinčiųjų sodyboje gyventi registracija bus pradėdama 60 dienų prieš pastato užbaigimą.

Inž. Algirdas Mošinskis, Brazilijoje renka įvairiomis kalbomis knygas ir kitokią medžiagą apie Lietuvos žydų gelbėjimą II D. karo metais. Jau surinkęs 123 knygas, kurių 110 kalba ir apie žydų gelbėtojus.

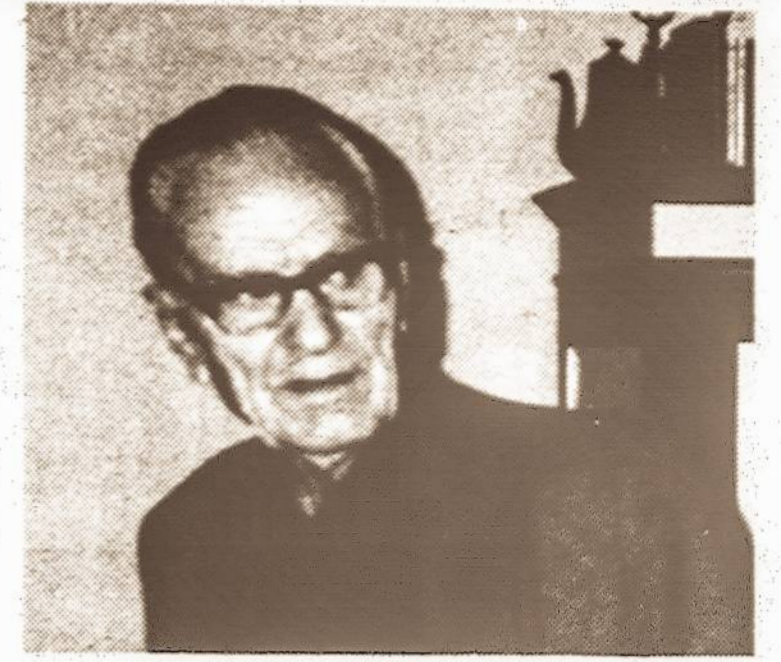
Iš jo medžiagos matyti, kad Lietuvoje buvo apie 550 gelbėtojų. Bet tas skaičius nepilnas. Pridėjus lietuvių turimus žydų gelbėtojų sąrašus (dr. D. Jasaičio, S. Binkienės ir kitų), susidarytų apie 1000.

A. Mošinskis planuoja kiekvienam jų skirti po pora puslapių.

Medžiagą Mošinskiui telkti padeda Lietuvos žydai, gyveną Izraelyje (dr. D. Levinas, S. Kurliandčikas, S. Fleišmanienė ir kiti). Leidinio pavadinimas — "Homines hominissimi" (humaniškausi žmonės).

Petras Lisauskas, buvęs Maspeth, N. Y. Lietuvių Piliečių Klubu pirmininkas staiga mirė savo namuose Maspeth.

Neseimiai Šveicarijoje miręs Steponas Garbačiauskas, ilgiausiai Šveicarijoje gyvenęs lietuvis, buvęs Lietuvos diplomatinėje tarnyboje ir buv. BALFO atstovas.

IŠ LIETUVIŲ TEISEMS GINTI FONDO VEIKLOS

Lietuvių Teisėms Ginti Komitetas, pirmininkaujant clevelandiečiui dr. Viktorui Stankui, pilnai veikia.

LTG Fondą (American Lithuanian Rights Fund, Inc.) inkorporuotas Ohio valstijoje, priimti įstatymai, sudaryta LTD Fondo Taryba ir patvirtinti direktoriai: pirm. dr. Viktoras Stankus, vicepirm. Vytautas P. Jokūbaitis, dr. Vladas Šimaitis, dr. Jonas A. Račkauskas, adv. Audronė Karalienė, Danguolė Valentinaitė, Vitas Plioplys.

Darbai vykdyti patvirtinta LTG Fondo valdyba: pirm. Jonas A. Račkauskas, sekr. adv. Audronė Karalienė, išd. Danguolė Valentinaitė, nariai — inž. Pranas Razgaitis, Vitas Plioplys, Vyrenis Damišis, Leonas Radvila ir spaudos reikalams inž. Grožvydas J. Lazauskas. Fondo adresas: 5620 South Claremont Ave., Chicago, Illinois, 60636.

Posėdyje iš surinktų aukų paskirta trims asmenims \$4,500.

Vytautas Beliajus minės 42 metų žurnalo Viltis sukaktį, Knights of Columbus salėje (1555 Grant St.), Denver, Col. spalio 22 d., 8 val. vakare.

"Rūtos" šokėjai bus viena iš penkių grupių, pasirodančių šventėje. Įėjimas \$4.00, užsisakant biuletus iš anksto. Užsakymus priima Vytautas Beliajus (839-1589).

FOCUS ON NUTRITION REDAKTORĖ LIETUVAITĖ

Michael Reese ligoninė Chicagoje leidžia biuletinį "Focus On Nutrition".

Jame yra vertingas straipsnis "Obesity", parašytas dviejų dietičių Janet Clarke, M.S., R.D., ir Pamela Ringbloom, R.D. Rašiny aiškinama, kada žmogus laikytinas nutukusiu.

Aprašomos ir nutukimo priežastys, jiems sveikatos pavojai, galimybės suliesėti bei pavojai, naudojant griežtas dietas. Pateikiamos kelios dietų lentelės. Rašoma ir apie naują sacharino pakaitalą ir apie vitamino A reikšmę kovoj prieš plaučių vėžį.

Biuletinį redaguoja lietuvaitė Elzytė Vardytė (Liz Vardys, R.D.). Stilizuotų kviečio varpų ornamentai lietuviški. Leidinį meniškai apipavidalino dailininkė Daina Juozevičienė.

Vienybė, 1983 m. spalio 31 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

POPIETĖ SU BRONIU RAILA

Edvardas Šulaitis

Žurnalistas rašytojas Bronys Raila, atvykęs iš Kalifornijos, kalba jo knygu sutiktuvų programoje rugsėjo 18 d. Chicagos Tautiniuose Namuose. M. Nagio nuotr.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba rugsėjo 19 d. sukvietė apie pora šimtų chicagiečių į Tautinius Namus susipažinti su žurnalistu Raila ir dviem jo naujausiomis publicistinio pobūdžio knygomis.

Cia buvo du pagrindiniai kalbėtojai, kurie šias knygas aptarė. Pirmoji kalbėjo rašytoja Nijolė Jankutė-Užubalienė. Ji susirinkusiems pristatė "Raibas agavas". Šioje knygoje Raila rašo apie žymesnius lietuvius kūrėjus bei veikėjus.

Dabartinis Draugo redakcinio kolektyvo narys Mykolas Drunga pažvelgė į antrąją knygą, pavadintą gana skambiu vardu — "Kitokios Lietuvos ilgesys". Ši knyga yra kiek aktualesnė už pirmąją, nes joje sudėta 105 poleminių pobūdžio prakalbėlės, kurios per Muenchene esančią Laisvės radiją buvo pasiūtose į Lietuvą.

Kalbėtojas pažymėjo, jog su dau-

gelio knygos autoriaus minčių sutinka. Tačiau nurodė ir tas vietas dėl kurių norėtų ginčytis. Drungos nuomone, bereikalo Raila pasisako prieš tarptautinių žodžių naudojimą Lietuvoje. Pažymėjo, kad anksčiau dėl tarptautinių žodžių vartojimo buvo užsipultas dr. Kavolis. Drungos nuomone, ir labai lietuviškus, kaimiškus žodžius naudojant galima prirašyti visokių nesąmonių.

Dar kalbėjo knygos mecenatas Kostas Ramonas, kuris papasakojo apie Railą. Jis apgailestavo, jog dėl ankstesnio Dirvos redaktoriaus trumparegiškumo Raila turėjo pasitraukti iš šio laikraščio bendradarbių tarpo. Ramonas pažymėjo, jog ir ateityje jis galėtų finansuoti 2-3 knygas metuose.

Taip pat žodį tarė ir pats žurnalistas Raila, kuris prieš tai iš juostos pademonstravo dvi savo prakalbas į Lietuvą. Tie jo komentarai įvairiais klausimais yra perduodami maždaug kas 10 dienų ir trunka po 5 minutes laiko.

Ilgesnėje kalboje jis dalyviams užgriebė eilę minčių, kurių viena lieti jo kritišką nuomonę dėl Lietuvos vadavimo, išlaisvinimo ir pan. Raila pažymėjo, jog laikas pakeisti pigią retoriką ir pradėti realiai žvelgti į ateitį. Pareiškė, kad išeivijoje reikėtų sukurti idėjų, minčių centrą, informuoti apie tautos išsilaukimą, viską atliekant labai subtiliai. Taip pat kėlė mintį, jog reikėtų paruošti vadovą po okupuotąją Lietuvą.

Pasibaigus pranešimui, Raila atsakinėjo į dalyvių klausimus. Popietę pradėjo ir baigė LZS centro valdybos pirmininkas Jurgis Janušaitis. Programai vadovavo Algirdas Pužauskas.

Po oficialios dalies popietės dalyviai buvo pavaišinti kava ir pyragais. Pats Br. Raila autografavo nusipirktąsias jo knygas.

Cicero, III. jaunieji ateitininkai atlieka programą dr. Adomavičiaus vedamoje Sodyboje — Senelių namuose rugsėjo 18 d. Stovi iš kairės: Juozas ir Danguolė Vilučiai ir Violeta Rūbaitė. M. Nagio nuotr.

Elžbieta ir Antanas Kleizai gyvena Chicagos Marquette Parko lietuvių kolonijoje, su sūnaus Vaclovo (jis yra buvęs PLB valdybos vicepirmininkas) ir mairės Astos talka surengė 50 metų vedybinio gyvenimo minėjimą ir vaišes. Jiedu bendrą šeimos gyvenimą pradėjo Lietuvoje Slavikų valsčiuje, Šakių apskrityje, tačiau ilgiausiai gyveno Kaune. Karo metu atsikūrė Vokietijoje, o prieš 34 metus apsigyveno Chicagoje. Dabar jau pensininkai ir savo nuosavuose namuose sau ramiai gyvena.

Atšvęsti šią sukaktį į jų namus rugsėjo 25 d. buvo sugužėjęs nemažas būrys giminių, draugų, pažįstamų. Visi sukaktuvininkams linkėjo geros kloties ir sveikatos ateityje. Čia netrūko skanių užkandžių bei gėrimų.

Ta pačia proga atžymėta ir šv. Antano parapijos Ciceroje vikaro, dominikonų kun. A. Rutkausko 45-erių metų kunigystės sukaktis.

Liūtas Mockūnas, literatas, buvo suorganizavęs literatūros mėgėjų — turistų grupę, kuri Tėviškės draugijos kvietimu 10 dienų praleido Lietuvoje. Į Chicago grįžo spalio 3 d. Eksursantai Lietuvon vyko tuo metu, kuomet dauguma užsienio oro linijų buvo nutraukusios skridimus į Tarybų Sąjungą, tačiau mūsų šaliai pavyko nuskristi skandinavų linija. Džiaugiasi, kad kelionė ir viešnagė tėvynėje pasisekė.

Illinois universitete Chicagoje dėstomi lituanistikos kursai: LITH 101, pradinis kalbos kursas LITH 104, kalba pažangesniems, LITH 221, lietuvių proza, LITH 227, lietuvių kultūra, LITH 299 ir 399, savarankiškas darbas.

Už kiekvieną kursą gaunamos 4 įskaitos. Pradinį kalbos kursą dėsto asistentė Dana Račiūnaitė, kitus — dr. M. Stankus-Saulaitė. Negalint nustatyti laiku paskaitose dalyvauti, sudaroma galimybė atskirai susitikti. Informacijai skambinti lituanistikos raštinei tel. 996-5465 arba slavistikos fakulteto sekretorei 996-4412.

IŠ LIETUVIŲ TEISĖMS GINTI VEIKLOS

Lietuvių Teisėms Ginti Fondo valdyba rugsėjo 13 d. posėdyje, Chicagoje, pirmininkaujant dr. Jonui A. Račkauskui, aptarė bėgamosios reikalus ir iš surinktų aukų paskyrė dar vienam asmeniui (Rytinėje valstijoje) \$1,142 jo gynimo reikalams.

Tam pačiam tikslui anksčiau buvo paskirta trims asmenims.

Gauta dar aukų iš St. Petersburg, FL \$3,485.00 ir iš Cape Cod, Mass. \$855.00.

LTG Fondas yra visiems už aukas dėkingas. Laukiame, kad visuomenė šią akciją ir toliau remtų. Aukus siųsti: Lietuvių Teisėms Ginti Fondas, 5620 South Claremont Avenue, Chicago, IL 60636.

MĀSPETH, N. Y., LIETUVIŲ PARAPIJAI 75 M.

Pabaiga iš 3 pusl.

Atsimainymo parapijos choro dvigubas kvintetas, vadovaujamas Vytauto Kerbelio, atliko 5 daineles. Grupės dainavimas skambėjo dariniai, nors buvo sunkios ir nepalankios sąlygos — dainavo salės viduryje be scenos.

Kun. Jonas Pakalniškis savo kalboje išryškino pastoracijos parapijoj veikimą. Jis džiaugėsi savo atsimainymais Atsimainymo parapijoj, kurioje dirbo su prelatais Jonu Balkūnu ir Pranu Bulovu. Jis pasakė, kad Atsimainymo parapijoje lig šiol buvo pakrikštyta 4,750, vedybų buvo 2411, mirčių ligi 1958 m., t. y. per 50 metų buvo 879. Daug jaunuolių buvo dvasiniai sutvirtintų. Visus sveikino ir linkėjo ilgų ir sėkmingų veiklos metų.

Po programos Vedėjo Vincento Abojos apžvalginio žodžio, kalbėjo Prel. Pranas Bulovas. Jam buvo

garsiu plojimu ir atsistojimu pareikšta didi pagarba ir padėka. Prel. Bulovas nuoširdžiai visiems dalyvaujantiems padėkojo, o ypač rengėjams, draugijoms, svečiams, kalbėtojams, kunigams, chorui ir pasišventusioms seselėms. Ypatin ga padėka ir pagarba pareikšta Inžinieriui A. Nelson ir žmonai, kurie nemokamai pagamino lietuviškąjį kryžių, iškeltą prie bažnyčios. Tai buvo vienas žymiausių darbų, kuriais parapija gali didžiuotis. Lietuvos Vyčiai, ypač pirmininkas Jonas Adomėnas daug sielos ir darbo bei aukų įdėjo į kryžiaus statybą. Jis parūpino gražias statulėles iš Lietuvos ir pats kasdien vykdavo padėti kryžių puošti. Svečiai dar ilgokai vaišinosi ir linksminosi. Dauguma dalyvių ta proga gavo ir gražiai išleista minėjimo knygą su trumpa parapijos apžvalga. KR

Vaidas iš Br. Railos knygu sutiktuvų Chicagos Tautiniuose Namuose. Sėdi [iš k. į d.]: Nijolė Jankutė-Užubalienė, Mykolas Drunga, Daneta ir Bronys Raila, Anatolijus Kairys; stovi: Bronius Juodelis, Algirdas Pužauskas, Petras Petrutis, Jurgis Janušaitis ir Kostas Ramonas. Programa įvyko rugsėjo 18 d. M. Nagio nuotr.

Teatro šventė Chicagoj lapkr. 23-27 d. d.

6-ojo Teatro festivalio komitetas: Anatolijus Kairys-pirmininkas, Birutė Jasaitienė-vicepirm., M. Marcinkienė-Žymenų vakaro vadovė, Apolinaras Bagdonas-sekretorius ir programos redaktorius. Juozas Šla-

jus-iždininkas ir Antanas Valavičius-ekonomas. Festivalis įvyks Padėkos savaitgalyje nuo lapkričio 23 iki 27 dienos imtinai Jaunimo centre Chicagoje. Teatro festivalį rengia LB Kultūros taryba.

SANTAROS-ŠVIESOS SAVAITGALIS

1983 m. rugs. 30-ąsis (nuo 1954 m.) Santaros-Šviesos suvažiavimas. Tais metais spalio 8 d. įvyko Nepriklausomųjų studentų sąjūdžio suvažiavime Tabor Farmoje, Sodus, Mich. ir buvo įsteigta lietuvių akademinio jaunimo organizacija Santara; demokratinė, kultūrinė, tautinė veikloj siekianti savęs įprasminimo Nepriklausomos Lietuvos atstatymui.

1957 m. Santara susijungė į federaciją su Šviesa, "atvykusia" iš laisvosios Europos. Lietuvių akademinio jaunimo organizacija Šviesa įsteigta 1946 m. kovo 13 d. Tuebinge, V. Vokietijoje.

Santaros-Šviesos susijungimas sako, kad tos dvi organizacijos giminingos, dar daugiau — tos pačios šeimos narės Šviesa laikytina Santaros vyresniąja seserim. Tik jų charakteriai gal kiek skirtingi.

Šių metų S-S suvažiavimo programa skirstytina apytikriai į tris dalis: lituanistiką, bendrai kultūrinę ar mokslinę tematiką ir meninę dalį. Tokioji programos sandarą ryškios dvi kryptys: dėmesys lietuvių kultūrai ir apamai lietuvių gyvenimo apraiškom emigracijoje ir Lietuvoje, ir antra, aiškus užmojis neprarasti kontakto su plačiuoju pasauliu, neužsidaryti nacionalinėje parapijoje.

Gal neatsitiktinai suvažiavimo programa įremita į dvi universalias temas: ketvirtadienį, rugsėjo 8 d. pirmoji suvažiavimo paskaita Vytauto Kavolio — Pasaulio srautas ir sąmonės archeologija; paskutinė baigiamoji paskaita sekmadienį, rugsėjo 11 — Autonomija ir autoritetas — Mykolo Drungos.

Universalinei grupei priskirtina Danguolės Variakojytės tema — Antropologija ir fotografija: vizualinio meno ryšys — kartu su jos foto darbų paroda. Ir visa suvažiavimo meninė dalis pagal jos idėjinį turinį gali būti universali ir nevien tik lietuviška. Živilės Bilaišytės, Anthony Petrosky, Lidijos Šimkutės, Rimo Vėžio — keturių poezijos vakaro poetų kūryba individualaus estetizmo srovėje, šiais laikais vėraujančio visų kraštų poezijoje.

Brigitos Pumpolytės-Kasinskienės ir Juozo Kasinsko koncerto — smuiko ir gitaros — programą sudarė Kasinsko kompozicijos, jo aranžuotos lietuvių liaudies dainos ir šokiai ir svetimų kompozitorių kūriniai: J. S. Bach, F. Mendelssohn, Gagnani, H. Villa-Lobos, Desportes, Toselli. Smuiko ir gitaros duetas skambėjo darniai ir buvo dėkingai įvertintas.

Suvažiavimo maloni staigmena buvo Pennsylvania lietuvių angliakasių ainiš-palikuonis, nebekalbas savo tėvų ir senelių kalba — Anthony Petrosky. Poezijos vakare jis savo kūrybą skaitė originalo kalba — angliškai.

A. Petrosky yra laimėjęs Walt Whitman premiją 1982 m. Ją skiria Academy of American Poets, laimėjusiam pirmą vietą viešosiose varžybose Amerikos poetų, dar neišleidusių savo eilėraščių knygos.

ST. PETERSBURG, FLA. GRAŽUOLIŲ RINKIMAI

Lietuvaitės, kandidatės dalyvavusios gražuolių konkurse St. Petersburg, Fla. Iš kairės: Silvija Juškaitė, Linda Didžbalytė, Angelė Linartaitė, Kathleen

Lamb, Kathleen Kedis, Barbara Albe ir išrinkta Kristina Grabnickaitė.

St. Petersburgėje yra organizacija "St. Petersburg International Folk Fair Society, Inc." SPIFFS, 32 tautybių junginys, jų tarpe ir lietuvių klubas. SPIFFS organizacija nutarė rinkti gražuolę iš 20 etninių grupių. Jų tarpe dalyvauja ir lietuvių klubas. Lietuviai turėjo išrinkti lietuvaite gražuolę, kuri reprezentuos Floridos lietuvių gražuolių konkurse 1894 m. sausio mėn. SPIFFS organizacijos rinkimuose. Laimėjusios pirmąją ir antrąją vietas gražuolės konkurse bus apdovanotos pinigais ir kitomis vertybėmis, jų tarpe kelione į Europą, pasirenkant šalį.

Lietuvaitės gražuolės rinkimai vyko rugsėjo 11 d. Lietuvių klube pietų metu. Salėje dalyvavo apie 350 asmenų. Buvo sudaryta 8 teisėjų grupė, programą pravedė klubo pirmininkas Antanas Gudonis. Dalyvavo septynios jaunuolės. Jos pasirodė balinėse suknelėse, maudymosi kostiumėliais ir tautiniuose kostiumuose. Kiekvienai buvo duodami lietuvių liečių klausimai. Gražuolių persirengimo tarpais Stasys Vaškys publiką links-

mino kupletais, muz. Albertas Maiteika skambino pianinu, Algirdas Ulbinas grojo akordeonu. Iš septynių lietuvių, dalyvaujančių konkurse, gražuole išrinkta Kristina Grabnickaitė, 23 m., baigusi medicinos seserų mokslą baka-lauro laipsniu Floridos universitete. Ji mokėsi pianino muzikos, buvo pakviesta skambinti pianinu Jaunimo kongrese ir Anglijoje 1979 m. Priklauso lietuvių klubo tautinių šokių vienetei Bangai. Gerai kalba lietuviškai. Antra vieta teko Lindai Didžbalytei.

Po laimėjimo jo pirmas eilėraščių rinkinys išleistas 1983 m. pavadinimu "Jurgis Petraskas."

Jurgis, Anthony Petraskas senelis, kasė anglis; jo garbei ir atminimui anūkas ir pavadino savo pirmąją knygą jo vardu. A. Petrosky yra profesorius adjunktas (Associate professor) Pittsburgh, Pa. universitete.

Lituanistikos grupė įvairi: Keilais požiūriais vertinamas lietuvių gyvenimas, jų nuotaikos, nesėkmės ir laimėjimai dabar ir praeityje, emigracijoje ir Lietuvoje.

Lidija Šimkutė-Pocienė kalbėjo apie lietuvių mitologijos savitumus; Liucija Baskauskaitė — Sielvartas ir gedulas lietuvių išėivijoje. Po to sekė simpoziumas — Lietuvių kultūros istorija: neišryškintos problemos, neišnaudotos metodologijos — Vytautas Kavolis, Violeta Kelertienė, Algis Mickūnas. Lietuvos skulptūrą skaidrėse parodė Aloyzas Smilingas.

Dvi paskaitos, Roso Misiūno ir Tomo Remeikio, tematika ir dėsty-mu nagrinėja Lietuvos praeities problemas ar aptaria Lietuvos dabartį: pirmoji — Rusai liberalai ir baltų klausimas iki Pirmojo pasaulinio karo, kita — Pasyvosios rezistencijos modelis: dviprasmiškumo dimensijos.

Paskaitose nekludyta, bet atskirai pažymėta, kad carų Rusijos ir bolševikinės rusų šovinizmas žiauriausiu teroru bolševikų sukurtų luošų sistemų sukelia tik pasišlykštėjimą žmogaus ir tautų persekiojimu.

Pokalbis su Anthony Petrosky — Politinė poezija, ir Ramūno Kondrato-Vincentas Žygas ir kurio ligos atradimas — vienu ar kitu būdu glaudžiasi į lituanistikos grupę. Daktaras Vincentas Žygas nukeliavęs į Naująją Gvinėją ir ten apsigyvenęs, rytinėje jos dalyje surado keistą ligą, paplitusią tarp vietinių gyventojų. Jos simptomai — lėtas praradimas jėgos judėti iki visiško nusilpimo ir mirties. Jis kartu su amerikiečiu gydytoju nustatė, kad tos ligos priežastis yra centrinės nervų sistemos suirimas.

Pokalbis su Petrosky lieti jo eilėraščių rinkinį — Jurgis Petraskas, jo poezijos idėjinę kryptį, ar joje esama politinės minties? Autoriaus nuomone ten jos nėra.

Moterų tema visuomet aktuali, o ypač dabar, kai jos agresyviai puola pozicijas, kur jos jaučiasi skriaudžiamos. Savo prigimtimi moteris niekuomet nebus lygi vyrui, taip pat kaip ir vyras nebus lygus moteriai. Konstitucijom ar čarteriais garantuojamos visiem lygios teisės. Moteris pamiršta, kad ir vyrai nevienodai vertinami. . . . Vyrų moterų vyrai nemėgsta — jos skatina homoseksualizmą.

Moterų simpoziumo temos: Lietuvos moteris išėivijoje ir krašte, jos santykis su savimi ir kitais, visuomene ir vertybių sistema; dalyvės: Liucija Baskauskaitė, Ilo-na Gražytė-Maziliauskienė, Ginta Remeikytė, Emilija Sakadolskienė, Nataša Vencloviėnė (Moderavo Violeta Kelertienė). Buvo kalbėta

minu kupletais, muz. Albertas Maiteika skambino pianinu, Algirdas Ulbinas grojo akordeonu.

Iš septynių lietuvių, dalyvaujančių konkurse, gražuole išrinkta Kristina Grabnickaitė, 23 m., baigusi medicinos seserų mokslą baka-lauro laipsniu Floridos universitete. Ji mokėsi pianino muzikos, buvo pakviesta skambinti pianinu Jaunimo kongrese ir Anglijoje 1979 m. Priklauso lietuvių klubo tautinių šokių vienetei Bangai. Gerai kalba lietuviškai. Antra vieta teko Lindai Didžbalytei.

ties daug, ir ne viską buvo galima girdėti, tad neįmanoma padaryti santrauką ar apibendrinimą. Gal moderatorė galėtų tai padaryti? Būtų įdomu.

Literatūros temom buvo dvi paskaitos: Rimvydo Šilbajorio ir Broniaus Vaškeli. Sąžinės tematika dabartinėje lietuvių ir rusų literatūroje — tokios plačios apimties temoje Šilbajoris kalbėjo apie lietuvių literatūros proceso panašumą į daug ankščiau vykusį rusų. Jau šio meto lietuvių literatūros personazas nebūna oficialaus biurokrato kopija, kūrybinis darbas laisvėja, bet pati sistema tebėra sustingusi.

Lietuvos buitinio gyvenimo radikalus pakeitimas dabarties Lietuvos literatūroje išryškėjo specifine tematika. Apie tai kalbėjo Bronius Vaškeli paskaitoje, Žemdirbio lemtingoji akistata su technika J. Avyžiaus ir V. Rasputino prozoje. Lietuvos žemdirbio gyvenime technika buvo lemtingesnė negu kolektyvizacija. Jos abi keitė lietuvių sąvimonę ir jo gyvenimo būdą. Skaudūs pergyvenimai, aštrūs konfliktai būtini kasdienybėje audri-no lietuvių dvasinį gyvenimą.

Šios dvi išvalgios ir aktualios paskaitos, R. Šilbajorio ir V. Vaškeli, čia paminėtos tik trumpom pastabom, manau, bus atspaus-tos Metmenyse, gal Akiračiuose ar kur kitur.

Santaros-Šviesos suvažiavimai visuomet įvairūs, aktualūs, tik gal ne visiems vienodai įdomūs. Jie kasmet sutraukia virš šimto ar pusantro ir daugiau — gyvosios lietuvių skleidėjų.

J. K.

TAUTYBIŲ SPAUDOS IR RADIO ATSTOVAI JAV PREZIDENTŪROJE

Prezidentas Ronald Reagan metiniam susirinkime spalio 18 d. pasikvietė tautybių redaktorius, kurių dalyvavo 96.

Jiems kalbėjo Edward J. Derwinski, buvęs kongresmenas, dabar Valstybės Departamento patarėjas. Jis išaiškino JAV santykius su Sovietų S-ga, Izraeliu, Sirija, Lebanonu, paminėjo Korėjos lėktuvo nušovimą, paaikškino apie Madrido konferenciją, atsakinėjo į klausimus. Paaikškino apie OSI įstaigos veiklą, pabrėžė, kad kaltinamųjų nacių veikloje buvusių DP bylas, jų tarpe ir lietuvių, tvarko vietoviu, kuriose kaltinamieji gyvena, teisėjai. Pakartojo JAV Prezidento ir JAV Delegatės prie Jungtinių Tautų pranešimus, kuriuose Pabaltijo valstybių sovietinės okupacijos nepripažįsta ir nebus pripažinta.

Įvairiais kitais klausimais kalbėjo: išdo sekretorius Donald T. Reagan, Saugumo reikalais — Edwin Messe, Prekybos reikalais — Wendel Wilkie Gunn.

Trumpai kalbėjo ir pats JAV Prezidentas Ronald Reagan.

Konferencijoje dalyvavo ir Tautybių Reikalams Linas Kojelis.

Šį kartą dalyvavo 6 lietuviai: Amerikos Balso atstovė-Jolanta Raslavičiūtė, Pasaulio lietuvių-Bronius Nainys; Martynas Gudelis-Naujienų; kun. dr. Kornelijus Bučmys-Darbininko ir Garso. Radijo vedėjų-Viktoras Vaitkus iš Waterbury, Conn. ir Detroit, Mich. Albertas Misiūnas.

Su tautybių redaktoriais ir radijo vedėjais JAV Prezidentų konferencijos vyksta kiekvienais metais. Ne visi redaktoriai kiekvienais metais gali tose konferencijose dalyvauti, tuo labiau, kad jose apkalbamieji reikalai spaudoje, radijuje jį televizijoje jau smulkiai išnagrinėti. Bet santykiai su tautybių radijo ir spaudos atstovais palaikomi tiek Prezidento, tiek Valstybės Departamento.

Posėdžiavo lietuvių Bendruomenės Taryba

JAV Lietuvių Bendruomenės X-osios tarybos antroji sesija vyko spalio 22-23 The Charterhouse Motor Inn patalpose, Euclid, Ohio.

Pradėta JAV ir Lietuvos himnais bei kun. dr. Kornelijaus Bučmio, OFM, invocacija.

Dalyvius pasveikino Ohio LB apygardos pirmininkas Juozas Mikonis. Atidarymo žodį tarė JAV LB tarybos prezidiumo pirmininkas dr. K. Ambrozaitis. Perskaityti sveikinimai.

Kalbėjo pirmininkas Vytautas Kamantas, Pasaulio Lietuvių redaktorius Br. Nainys. A. Karnienė iš St. Petersburg, Fla. iškėlė savo kolonijos lietuvių auką lituanistinės katedros įmokėjimui.

JAV LB krašto valdybos narių pranešimai iš anksto tarybos nariam buvo išsiuntinėti raštu. Plačiau kalbėjo JAV pirm. dr. A. Butkus. Paminėjo Clevelande ruošiamą tautinių šokių šventę, kurioje dalyvaus 2000 šokėjų. Šventė įvyks Kolidžuje.

Visuomeninių reikalų tarybos pirmininkui dr. A. Budreckiui pasi-

traukus, naujuoju pirmininku pakvietė Joną Urboną. Jis sudarė visuomeniniams reikalams tarybą: pirm. Jonas Urbonas, vicepirmininkai dr. Viktoras Stankus ir Aušra Zerr, nariai — kun. Kazimieras Pugevičius, Eduardas Meilus, Teresė Meiluvienė-Gaidelytė, dr. Ramūnas Kondratas, Daiva Kezienė, Juozas Kojelis, Virginija Gureckienė, Dalia Orentaitė, Antanas Janušis.

Atskiruose kambariuose tarėsi komisijos: ekonominiams, kultūros, jaunimo, organizaciniams, politiniams-informaciniams, taip pat socialiniams, religiniams, švietimo.

Garbės teismo pranešimą perskaitė dr. E. Lenkauskas, kontrolės — R. Šoliūnaitė.

Apie Lietuvių Fondą kalbėjo dr. A. Razma, I. Budrys. Tarybos prezidiumo pranešimą perdavė pirm. dr. K. Ambrozaitis. Įstatų ir taisyklių keitimą — R. Dabšys.

Išklausyta Daivos Kezienės paskaita apie OSI. Ta tema kalbėjo ir dr. V. Stankus.

LOS ANGELES, CAL.

Dramos Sambūris, energingai naujai režisieri D. Barauskaitei-Mažeikienei vadovaujant ruošiasi premjerai lapkričio 19 d. šeštadienį, 7 val. vakaro, 4021 Fountain Ave., Starr King Jr. High School auditorijoje.

Bus proga pamatyti režisorės Dalilos Mackialienės Los Angeles Dramos Sambūrio premijuotą, 3-ju veiksnių dramą **Nepripažintas tėvas**. Vaidina: V. Dovydaitis, V. Jatušienė, S. Matas, A. Kiškis, E. Dovydaitienė, R. Matienė, S. Mikutaitė, Rež. pad. G. Raibienė, V. Stokas, D. Žaliūnaitė, A. Pečiulis. Režisorės padėjėjas ir dekoracijų tvarkytojas A. Žaliūnas.

Po premjeros šampano vaišės parapijos salėje.

Bilietai — kaina — \$10, iš anksto perkantiems — nuolaida.

Sambūris dalyvaus ir 6-ajame

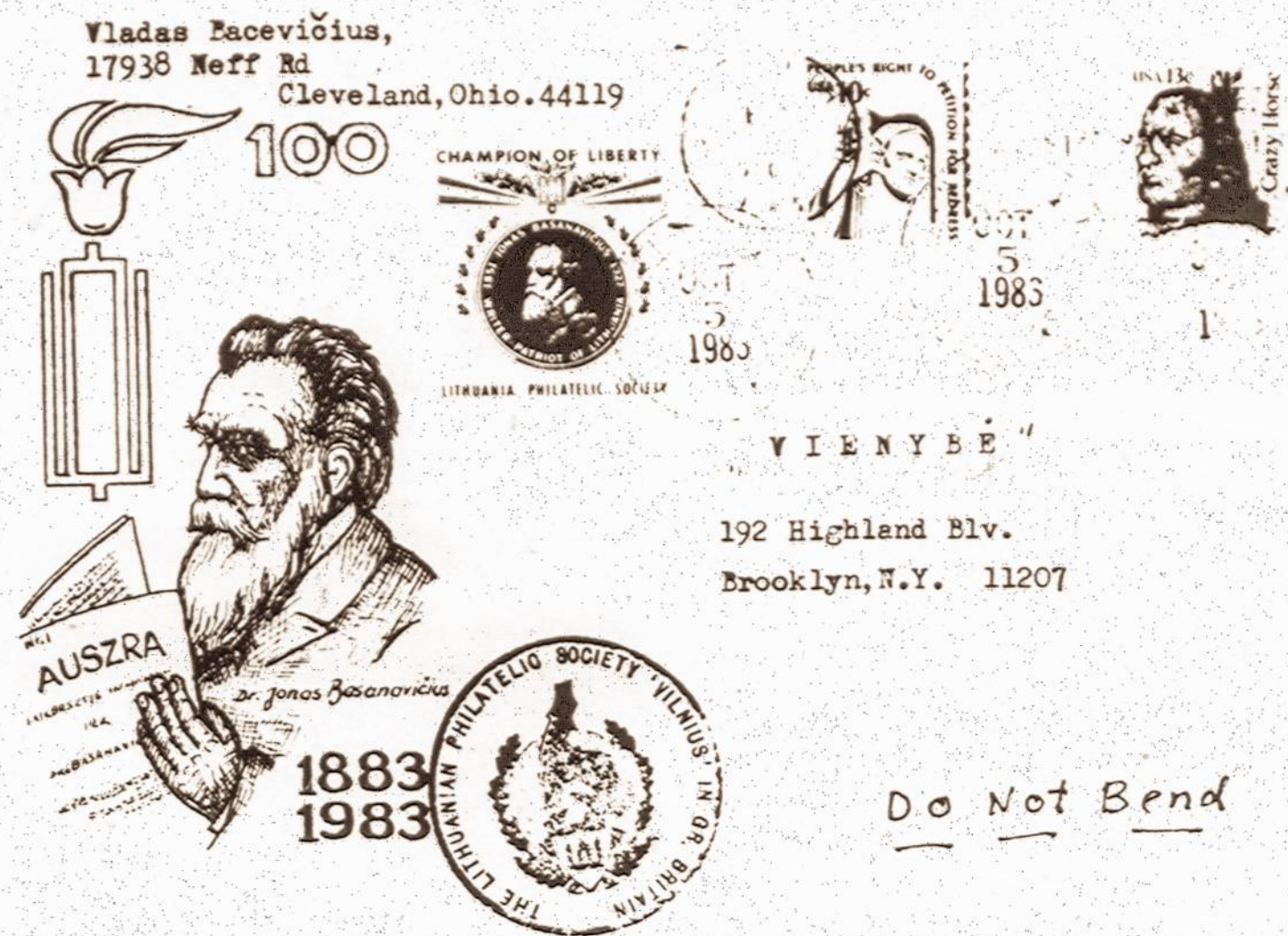
Teatro Festivalyje Chicagoje, kur vaidins Jaunimo Centre, lapkričio 27 d., sekmadienį 2:30 val. p. p.

Tradicinis Kariuomenės minėjimas rengiamas lapkr. 20 d., 10:15 ryto vėliavų pakėlimas mokyklos kieme. 10:30 val. šv. Kazimiero šventovėje mišios. Gieda parapijos choras, ved. komp. Br. Budriūno ir solistai, o po to parapijos viršutinėje salėje iškilminga akademija, 12:30 val. p. p. Visi kviečiami dalyvauti bažnyčioje ir salėje.

"Nepripažinto tėvo" premjera bus lapkr. 9 d., šeštadienį, 7 val. vak. Starr King Junior High School auditorijoje, 4021 Fountain Ave., Los Angeles, Cal.

Los Angeles, Cal. baigiamas 1983 metų lietuvių katalikų religinės šalpos vėjus. Iš viso surinkta \$12,020.00.

ANGLIJOS LIETUVIAI PRISIMINĖ AUŠRĄ

Manchester-Anglijos lietuvių filatelistai išleido sukaktuvinį voką Aušros metams šimto metų sukaktiui atžymėti. Kaip žinia: Dr. Jonas Basanavičius buvo Aušros leidinio pradininkas ir Aušros kėlėjas. Tad ir Dr. J. Basanavičius gražiai ant to sukaktuvinio voko nupieštas.

Kanados lietuvių žinios

Kanados svečiai turės įrodyti asmenybės dokumentą

Kanados vyriausybė nori sustabdyti nelegalią imigraciją, tad visi Kanados svečiai, įskaitant ir JAV piliečius nuo rugsėjo 1, privalo turėti identifikacijos kortelę.

Ir sugrįžtantieji iš užsienio kanadiečiai turės užpildyti formas pirm negu pereis muitinę.

Nekandiečiai bus identifikuoti ir turės pasakyti, kur jie bus apsistoję. Svečių suteiktos žinios bus kompiuterių pagalba sužymėtos ir išduota kišeninė identifikacijos kortelė. Ją gražins svečiui išvykstant.

Negražinta kortelė įrodys, kad asmuo iš Kanados neišvyko, ir imigracijos įstaiga jo ieškos.

Tai bus 2-ju mėnesių bandymas, suteikias kokią nors pradžią surasti nelegaliai Kanadoje pasiliekančiuosius.

Federalinės vyriausybės duomenys rodo, kad apie 50 tūkstančių nelegalių imigrantų jau gyvena Kanadoje.

Kan. J. Tumo-Vaižganto 50 metų mirties sukaktis paminėta rugsėjo 25 d. Toronto Lietuvių Namuose. Buvo rašytojo žurnalisto Br. Railos paskaita ir koncertas.

Iškilmės pradėtos F. Schuberto giesme "Ave Maria", kurią atliko sol. S. Žiemelytė, smuikininkas A. Bankas ir akompaniatorius J. Govedas.

Įvadinį žodį tarė LN visuomeninės veiklos komiteto pirm. A. Jankaitienė. Ji priminė paskaitininko nueita kelią ir pakvietė jį kalbėti tema "Su Vaižgantu į ateitį".

Paskaitininkas Raila apžvelgė biografinius Vaižganto brožus, apibūdino jį kaip kunigą, rašytoją, publicistą, kritiką, visuomenės veikėją ir politiką, neatskiriamai suaugusį su Lietuva, kurią mylėjęs už viską labiau. Papasakojo ir kaikiurių epizodų iš Vaižganto gyvenimo, iki šiol dar visuomenei nežinomų.

Toronto Aukštesniųjų Lituanistinių Kursų naujieji mokslo metai pradėti spalio 4 d. West Park Secondary School patalpose.

Dail. Elenos Urbaitytės iš New Yorko dailės paroda įvyko Prisikėlimo parapijos Parodų salėje Toronte spalio 1-2 dienomis. Nemažai susidėmėjimo sukėlusią parodą suruošė KLM Moterų Dr-jos Prisikėlimo skyrius.

Toronto Lietuvių Namų vyrų būrelis surengė balių-koncertą spalio 22 d. Programą atliko estų ritminės gimnastikos grupė, naujas dainos vienetas Rūtelės ir sol. E. Punkrys. Sokėjus linksmino šokių orkestras Malūnas.

Latvių Koncertų Draugija mini savo 25 m. sukaktį. Ta proga rengia koncertą lapkričio 5 d. Jame dainuoti, dalyvaujant 140 asmenų mišriam chorui ir profesionalų simfoniniam 50 asmenų orkestrui, pakviesta lietuvių solistė iš Montrelio — Gina Čapkauskienė. Ji dainuos pagrindines partijas 2-jose kantatose.

Lietuvių namai Toronte rūpinasi įvairiais mūsų gyvenimo aspektais.

Patarimus ir patarnavimus socialiniais klausimais, kurie nori pasinaudoti miesto arba provincinės vyriausybės teikiama pagalba, gali kreiptis pas Loreta Lenauskaitę.

Darbo valandomis galima kreiptis ir į A. Vaičiūną, tel.: 532-331 arba vakarais į V. Kulnį, tel.: 769-1266.

Jokūbas Minkevičius, Vilniaus universiteto filosofijos katedros vedėjas, dalyvavo pasaulio filosofų ir kultūros tyrinėtojų kongrese. Jis kongrese buvo vienas iš 28 Sov. Sąjungos atstovų ir čia skaitė paskaitą. Buvo susitikęs ir su Montrealio lietuviams.

Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos 75 metų sukakties paminėjimas įvyks spalio 22 d. Prisikėlimo Parapijos salėje Toronte. Meninėje dalyje pasirodys Volungės choras, tada seks vakarienė.

Sporto klubo Vyties 35 metų sukaktuvinis pobūvis įvyks lapkričio 19 d. Toronto Lietuvių Namuose. Šis sporto klubas yra pats seniausias naujųjų ateivių įsteigtų sporto vienetų Š. Amerikoje.

Literatūros šventė — premijų įteikimas Brooklyne

Premijos yra kūrybinių darbų įvertinimas ir paskatinimas naujiems užmojams bei polėkiams. Premijų laimėtojai ir skyrėjai visuomet susilaukia priekaištų, nes išrinktieji ar pašauktieji ne visiems yra tie patys. Reiktų stebėtis, jeigu būtų kitaip.

Spalio 2 d. Brooklyn, N. Y., Kultūros židiny įvyko Premijų šventė. Šventės rengėjai — Lietuvos rašytojų draugija. Ši Premijų šventė yra Maironio mirties (1932) 50 metų sukakties minėjimų tąsa.

Maironio vardo poezijos premija įteikta Bernardui Brazdžioniui, mecenatas — Juozas Gabė. Jaunimo poezijos premija, Juozo Gabės vardo, įteikta Leonardui Žitkevičiui ir Pauliui Jurkui (premija padalyta), mecenatas — Nelė Mazalaitė-Gabienė. Aloyzo Barono vardo novelės premija įteikta Pauliui Jurkui, mecenatas — Julija ir Emilis Sinkiai iš Los Angeles, Cal.

Premijų šventę pradėjo Tėv. Leonardas Andriekus, OMF, gražia tūringa kalba, iškeldamas poezijos ir bendrai kūrybos svarbą ir reikšmę žmogaus ir tautos gyvenime, ypač jai lemtingais laikotarpiais. Po to sekė premijų įteikimas. Brazdžioniui skirta \$1000, Žitkevičiui ir Jurkui po \$500 iš Gabės Premijos. Jurkus laimėjo ir Barono novelės premiją \$500. Laureatai už premijas padėkojo mecenatams.

Laimėjusius premijas sveikino Lietuvos gen. konsulas Anicetas Simutis. Jo kalba buvo įdomi: jis rado kiekvienam laureatui tinkamą charakteringą aptarimą. Brazdžioni Konsulas minėjo kaip suvokusį tautos puslį, kalbantį jos vardu, skelbiantį jos nedalią, viltį ir ryžtą. Jo poezija ir šiandien populiari Lietuvi. Jurkus — gabus rašytojas žurnalistas, uolus parengimų talkininkas.

Konsulas papasakojo įdomų įvykį, kaip jis susipažino su Žitkevičium, tiksliau sakant, su jo poezija. Prasidėjus emigracijai iš Europos, Konsulas eidavęs uostan pasitikti perplaukusiuju Atlantą, kiek galima jiems padėti ar patarti. Kartą jis paklausęs vieną keleivį, kaip jis apibūdintų tuolaikinę situaciją Lietuvoje ir Europoje? Keleivis neilgai galvojęs atsakė:

Viens raudonas kaip šėtonas,
kitas rudas kaip šuva:
dvi birbynės — vienas tonas —
čia Berlynas, ten Maskva.

Konsulas tik vėliau sužinojęs, kad to šaunaus ketureilio autorius yra šios Šventės laureatas — L. Žitkevičius.

Laureatus sveikino ir LB NY apygardos pirmininkas Aleksandras Vakselis. Jis pabrėžė, kad rašytojų kūryba ir aplamai kiekvienas kūrybinis darbas yra mūsų gyvybės laidas ir dvasinis ginklas kovoje dėl Lietuvos laisvės.

Ką tik pacituotas ketureilis yra tobula išraiška Lietuvos nuotaikų vokiečių okupacijos 1941-44 metais.

Laureatų kūryba

Brazdžionis skaitė poemą, Vaidila Valiūnas. Simbolinis kovojančios Lietuvos kūrinys susideda iš kelių

dalių, skirtingų nuotaikų ir temų. Poemos baigminė dalis vaizduoja priešą baimę, jo išgąstį savo paties darbų ir baimę visa kas aplink jį. Brazdžionio skaitytba aiški ir energinga, kūriniui, skaitomam tinkamu tonu, suteikia įtaigos ir patrauklumo.

Po pertraukos savo kūrinius skaitė Žitkevičius ir Jurkus. Satyra demaskuoja, iškelia ir parodo žmogaus ar žmonių bendruomenės ydas, žalingus kėslus, gi ironija naudoja priešingą taktiką ar metodą — ji tikrąją mintį pridengia priešingos prasmės žodžiu ar sakiniu. Jei yra reikalas nemokšą pavadinam mokslinčium ar mokslininku, bailį drašuoliu ir t. t. Žitkevičiaus kūryboj vyrauja jumoristinė satyra jo trumpuose dviejų trijų posmų eilėraščiuose, pvz.,

Kai aš kamuolį mečiau,
kur jis krito nemačiau . . .

(citata iš atminties)

Žaismingam tekste parodoma ir pajuokiamą žioplumą, neapdairumą. Dažnai jo temos buitinės, būdingos emigrantams, tačiau jis kliudo ir bendrines, abstrakčias.

P. Jurkus prozos ir eilėraščių autorius, žurnalistas, periodinių ir vienkartinų leidinių redaktorius, Kultūros židinio renginių "maršalka". Premijų šventėje jis paskaitė dalį savo kūrinių Bokštas — simbolinė pasaka apie Vilniaus miestą. Papasakojo apie savo plunksnos pirmuosius bandymus ateitininkų meno draugijoje Šatrija, į kurią jis įstojo, pradėjęs Lituaniistikos studijas V.D.U. Kaune. Paskaitė ir vaikams skirtų eilėraščių — kaip Kiškis Piškis keliauja į svečius pas Gediminą.

Premijų šventė užbaigta fortepijono koncertu. Skambino Broliis Vilius, OFM. Jo skambinimo stilius toks laisvas, be mažiausios įtampos, atrodo, lyg jis atliktų žaismingus pratimus. Tačiau kartu buvo juntama, kad atliekamas kūrinys giliai suvoktas ir jautriai interpretuojamas. Ne su visais autoriais pianistas buvo vienodai sėkmingas. Ispūdingai skambėjo Rachmaninoff Prelude in G-minor ir kiti autoriai, kiek blankokas buvo Chopin, jo buvo trys kūrinių: Valse in A-Flat, Barcarolle ir Polonaise in A-flat major.

Kiti koncerto autoriai: B. Dvarionas — Šokis ir Valsas; G. Gudauskienė — Lapės šokis; V. Klova — Dainelė, Šokis, Svajonėlė, O kai aš; E. Grieg — Wedding Day at Trolldhaugen; A. Skriabin — Etude in D-sharp minor.

Publika įvertino Brolio Viliaus aukštą techniką, jautrią interpretaciją ir jį patį kaip jaukų simpatinga asmenį. Jam plojo ilgai ir stovėdami. Bisui paprašė Rachmaninoff ir jis buvo paskambintas. J. Kizinis

Irena Martinaitytė grįžo į Braziliją iš JAV ir pradėjo dirbti kaip tautinių šokių vadovė su jaunimu. Šiaurės Amerikoje ji gavo daugiau patirties ir išmoko vadovavimo meno.

Shenandoah, Pa.

UŽ KENČIANČIĄ LIETUVĄ

Šv. Jurgio parapijos bažnyčioje buvo šventoji valanda už kenčiančią Lietuvos Bažnyčią. Tai pirmas kartas JAV istorijoje, kad šventoji valanda, globojama vyskupijos, pravesta už Lietuvą. Jai vadovavo Allentown vyskupas Thomas Welsh, asistuojamas kun. Geraldo Gobito, Schuylkill apskrities Lietuvos Kunigų vienybės pirmininko, ir kun. Paskalio J. Sabo, Šv. Jurgio parapijos klebono.

Pamaldose dalyvavo daugiau tūkstančio žmonių. Jungtinis 150 narių choras, vadovaujamas Ritos Shevokaitės, giedojo lietuviškas giesmes. Pamokslą pasakė kun. Kazimieras Pugevičius. Lekcijas skaitė Joseph Yezulinas, Lietuvos vyčių Anthracite kuopos pirmininkas, ir seselė Angela.

Altorius buvo papuoštas lietuviškais meno dirbiniais ir geltonomis, žaliomis ir raudonomis gėlėmis. Vyčių buvo pasipuošę lietuviškais tautiniais drabužiais. Procesiją lydėjo 30 kunigų.

Vysk. Th. Welsh ir kun. J. Kurtz iš Allentown vyskupijos atsakinėjo į klausimus ir nustatė, kad tai buvo pirmasis, bet ne paskutinis toks įvykis vyskupijoje, minint Lietuvos kenčiančią Bažnyčią. Šventoji valanda įrašyta į juostelę Amerikos Balsui. Ceremonijų vadovė buvo Bernice Mikatavage.

Washington, D. C.

Baltijos valstybių atstovai lankėsi JAV Valstybės Departamente. Valstybės Sekretoriaus Asistento Europos Reikalams pavaduotojas Mark Palmer, priėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovus — dr. S. A. Bačkį, A. Dinbergs ir E. Jaakson. Pasimatyme dalyvavo ir naujasis Rytų Europos ir Jugoslavijos Biūro direktorius p. Richard Combs, Jr. bei Baltijos skyriaus vedėjas John W. Zerolis. Pasikalbėjime paliesti aktualieji Baltijos valstybes liečią reikalai.

Ryšium su PLB Seimu ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresu — Lietuvos Pasiuntinybę aplankė keli šimtai žmonių: grupėmis ir pavieniai. Jų tarpe lankėsi Australijos lietuviai sportininkai ir Australijos, Brazilijos, Prancūzijos, Vokietijos, Kanados L.B. atstovai bei kiti.

Lietuvos Pasiuntinybėje lankėsi Lietuvos Vyčių Maspeth, N. Y. 110 kuopos 130 žmonių grupė. Washingtone dalyvavę 1983.IX.11 d. Nekalto Prasidėjimo Tautinėje Šventovėje, Mišiose už persekiojamą Katalikų Bažnyčią pavergtoje Lietuvoje, atšvesti Šiluvos Marijos ir Lietuvos Tautos šventę.

Lietuvos Pasiuntinybės namų pirmame aukšte įrėmintas Petro Kalpoko kūrinys, vaizduojas Lietuvos Nepriklausomybės Atstatymo Akto pasirašymą Vilniuje 1918.II.16 d.

Antanas Dundzila Lietuvos Pasiuntinybei įteikė Aldonos Valienės dovaną, įrėmintą A. A. Telesforo Valiaus kūrinių "Paskutinis Rytas".

Lietuvos Pasiuntinybės namo vidaus remontas jau baigtas. Likęs yra tik išorinis pastato atremontavimas.

Baltimore, Md.

Įdomus koncertas

JAV Lietuvių Bendruomenės Baltimorės Apylinkės Valdyba, kaip kiekvienais metais taip ir šiemet, suruošė tradicinį rudens koncertą. Koncertas įvyko spalio 22 d., Baltimorės Lietuvių Namuose, 851 Hollins St.

Meninėj programoj dalyvavo viešnia iš Washingtono solistė Nerija Linkevičiūtė-Kasparienė. Jai akompanavo pianistė Diana Čampienė. Programoj taip pat dalyvavo kanklininkė Mirga Bankaitytė iš Cleveland, Ohio.

Šis koncertas buvo įdomus tuo, kad visą meninę programą atliko vien moterys.

Chicago, Ill.

Šv. Kryžiaus ligoninė per mėnesį išvežioja apie 2060 namuose sergantiesiems maisto. Maistą išvežioja savanoriai. Kas norėtų ateityje savanoriais išvežioti maistą, namie gulintiems ligoniams, prašom kreiptis į Dianą Soltis, tel. 471-7317. Išvežiojama pomomis — vienas vairuoja automobilį, kitas neša ligoniui maistą.

Arlington Memorial Library patalpose šiemet vėl bus papuošta lietuviška Kalėdų eglutė. Ją puoš ir kelias šiaudinukų gamintojas pamoškas praves vicekonsulė M. Kraučiuonienė.

Solistas Algirdas ir Aldona Braziai pardavė Hilton Lounge biznį ir stotasi rezidenciją Beverly Shores apylinkėje Indianoje.

Maria Rudienė išrinkta Rotary klubo Chicagos skyriaus 1983-84 metais pirmininke. Moterų Rotary klubo skyrius įkurtas 1921 m.

Jaunimo centro metinė vakarienė sekmadienį, gruodžio 4 d. Pasisekimu rūpinasi komitetas, kuriam pirmininkauja Sofija Džiugienė.

Statement of Ownership, Management and Circulation [Required by 39 U.S.C. 3685]

Title of publication: Vieniybė. Date of filing: October 1, 1983. Frequency of issue: Semi-monthly. No. of issues published annually: 24. Annual subscription price: \$10.00. Location of known office of publication and headquarters or general business offices of the publishers: 192 Highland Blvd., B'klyn, N.Y. 11207. Names and addresses of publisher, editor, and managing editor: Publishers, Valerie Tyšliava and Joseph N. Tyšliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207; Editor, Jonas Valaitis, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207; Managing Editor, Valerie Tyšliava. Owner: Valerie Tyšliava and Joseph N. Tyšliava, 192 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

	Average Actual No.	
	No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date
Total no. copies printed	1105	1200
Paid circulation		
Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales	0	0
Mail subscriptions	971	964
Total paid circulation	971	964
Free distribution by mail, carrier or other means, samples, complimentary, and other free copies	88	100
Total distribution	1059	1064
Copies not distributed		
Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing	46	136
Returns from news agents	0	0
Total	1105	1200

I certify that the statements made by me above are correct and complete.

(signed) Joseph N. Tyšliava, Publisher

MOTERYS

Cleveland, Ohio gyvenanti Justina Petkevičienė atšventė savo 90-tąjį gimtadienį. Šalia kun. G. Kijaus-

kas, s.j. Sūnus Kazimieras su žmona ir kun. L. Zarembas, s.j. Vlado Bacevičiaus nuotr.

POETĖ ALDONA GUSTAS LIETUVOJE

Rugsėjo mėnesį Lietuvoje viešėjo iš V. Berlyno poetė Aldona Gustas, kuri savo gimtinėje lankosi jau ne pirmą kartą. Jos nuvykimas buvo suderintas su jos pirmosios lietuvių kalba poezijos knygos — "Briedžiai mano broliai" pasirodymu Lietuvoje ar kur nors kitur pasaulyje (vokiečių kalba Vokietijoje yra išėję bene 5 poetės poezijos rinkiniai).

Aldona yra gimusi Šilutės rajone, Karceviškių kaime, iš kur išvyko būdama 9 metų ir visą laiką gyveno V. Berlyne atskirta nuo lietuvių. Ji lankė mokyklą, kurioje ji tebuvo vienintelė lietuvaitė.

Nežiūrint, kad ji lietuviškai tebekalba žemaitišku akcentu, tačiau poeziją kuria vien tik vokiškai.

Vilniuje buvo surengtas susitikimas su vietos literatūros mėgėjais, kuriame taip pat dalyvavo kitas Tėviškės draugijos svetys iš Vokietijos-Hansas Masalskis — Nemuno Krašto žurnalo dabartinis redaktorius ir Vokiečių-lietuvių literatūrinės draugijos pirmininkas. Susitikime kalbėjo Pranas Petronis, Vytautas Kazakevičius, Vytautas Karalius, o taip pat ir abu svečiai iš Vokietijos.

Aldonos Gustas eilėraščių vertimus skaitė akt. Gražina Urbonaitė, o poetės kūriniai vokiečių kalba perdavė Vilniaus universiteto studentės. Taip pat buvo ir meninė dalis, kurią atliko kanklių trio ir birbynininkas Antanas Smolškus.

Poetė Aldona Gustas kalba Vilniuje susitikime su vietiniais lietuviams literatais. Šalia stovi — jos kūrybos į lietuvių kalbą vertėjas [poetė savo eiles rašo vokiškai] — Vytautas Karalius.

Nida Dūdaitė, pernai baigusi farmaciją Toronto universitete bachelaurės laipsniu. Praktiką atlieka Collingwood, Ontario. Anksčiau baigė Toronto Maironio mokyklą, dalyvavo skaučių tunto "Šatrija" veikloje.

Rita Dapkutė paskirta Illinois universiteto studentų laikraščio Chicago Illi redaktoriaus pavaduotoja. Jaunoji žurnalistė reiškiasi ir lietuvių jaunimo veikloje.

KALĖDINIAME VALLEY BIG NEWS ŽURNALE JŪRATĖ NAUSĖDAITĖ—ANN JILLIAN

Valley Big News, Cal. žurnalas pradėjo rinkti medžiagą specialiam kalėdiniam numeriui, kurio viršelį puoš Jūratės Nausėdaitės nuotrauka. Žurnale bus ir apie lietuviškus tautinius drabužius, lietuviškus kalėdinius papročius ir valgius rašinių.

Jūratė ir jos vyras Andrew jau seniai stengiasi per televiziją ir per laikraščius rašyti apie lietuviškas Kalėdas.

Birutė Vitėnienė-Kazlauskaitė iš New Jersey apdovanota "Tribute to Women and Industrie" žymeniu už sugebėjimus, analizuojant American Bell laboratorijų tinklui tyrinėti ir projektams išvystyti biudžetą. Nuo 1970 m. dirbdama šioje kompanijoje, kaip profesionalė matematikė ir inžinierė, yraėjusi atsakingas pareigas, o nuo 1981 m. laboratorijų tinklui tyrinėti ir projektams išvystyti skyriaus viršininke. Šiomet buvo pakelta kompanijos viceprezidento asistente.

Marytė Strungytė pavasarį baigė Quinnipiac kolegiją, Hamden, Conn., įgydama bakalaurų diplomą iš medicinos technologijos ir mikrobiologijos.

Kolegijoje priklausė "The National Medical Technology Honor Society" studentų grupei. Dabar dirba Hartford, Conn. ligoninėje.

Marytė dalyvauja Dzikiėnės vadovaujame Hartford lietuvių tautinių šokių šokėjų sambūryje "Berželis". Priklauso ir "Neries" tunto skautėms.

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **10%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

— KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL. —

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

CHICAGO LITHS [LITUANICOS] FUTBOLININKAI

Chicagos lietuviai futbolininkai jau pradėjo rudens futbolo pirmenybes Metropolitan lygoje. Rudens rato pradžia buvo labai gera: laimėtos visos trejos runktynės, ir tai gana stambiais pasekmėmis.

Pradžioje įveikta ukrainų komanda Lions net 7-0 (pirmame rate ji buvo sumušta 11-0). Tada atėjo eilė vokiečių Real F. C., prieš kurią laimėta 5-0 (pirmame rate buvo sužaisa lygiomis 1-1). Spalio 2 d. rungtyniauta prieš Slovaks vienuolikę. Čia mūsų vartininkas padarė pora grubių klaidų, kurias varžovai gerai išnaudojo, tačiau puolimas pasistengė įmušti 4 įvarčius ir buvo laimėta 4-2 (pirmame rate laimėta 3-2).

Kaip atrodo, Liths turės pasispausti tik prieš Wilmette, kuri vienintelė iš mūsų pirmajame rate atėmė du taškus. Jeigu šias rungtynes laimės, tai yra vilčių pasivyti Wilmette, kuri iki šiol nėra praradusi nė vieno taško (aišku, jeigu kuri nors kita komanda su Wilmette sužais bent lygiomis).

TEISĖJAS A. KLEINAITIS

Neseniai Chicagos spauda aprašė Alfredą Kleinaitį, kuris Amerikoje garsėja kaip futbolo (soccer) teisėjas. Jis jau yra pasiekęs JAV Tautinės I klasės teisėjo kategoriją ir jam netoli iki tarptautinės klasės teisėju.

Kleinaitis nemaža metų yra žaidęs Lituania futbolo komandoje, o teisėjo karjerą pradėjo 1975, pradžioje teisėjavęs gimnazijų komandoms. Tada perėjo teisėjauti United States Soccer Federation rungtynėms, o po to — kolegijų žaidėjams. Taip pat yra kviečiamas kai kuriems atsakomingsiems susitikimams. Jis buvo teisėju St. Louis vykusiame susitikime tarp JAV Team America ir Tarybų Sąjungos čempionų — Minsko Dinamo, kurias stebėjo daugiau 30 tūkstančių žiūrovų.

Chicagos spaudoje tilpusiame aprašyje apie Kleinaitį yra minima jo lietuviška kilmė ir žymima gimimo vieta — Tauragė, Lithuania.

SOVIETŲ KREPŠININKAI NEATVYKS

Panašiai kaip ir pernai, lapkričio mėnesį į JAV turėjo atvykti Tarybų Sąjungos vyrų krepšinio rinktinė. Tačiau dėl politinio spaudimo, sąryšyje su korijiečių lėktuvo numušimu, kai kurie universitetai atsisakė tokias rungtynes ruošti, nors pradžioje buvo sutikę. Tuomet pati Tarybų Sąjungos krepšinio vadovybė pareiškė, kad jų rinktinės vykimasis yra atšaukiamas.

Labai gaila, kad taip įvyko, nes rinktinėje vėl būtų buvę mažiausiai trys lietuviai, kurie pernai čia puikiai pasirodė, ir amerikiečiai juos (ypatingai Arvydą Sabonį) vertino kaip pasaulinės klasės žaidėjus. Tokiu būdu mūsų žaidėjams buvo užkirstas kelias atvykti į Ameriką, parungtyniauti ir susitikti su savo tautiečiais su kuriais jie pernai nuoširdžiai bendravo. Gaila, kad ir Amerikoje, panašiai kaip ir Tarybų Sąjungoje, sportą vis labiau pradeda maišyti su politika.

Ramunė Šidlauskaitė, Vilniaus pedagoginio instituto studentė, kuri neseniai Brazilijoje įvykusiose pasaulio moterų krepšinio pirmenybėse buvo laimėjusi aukso medalį, auksu pasipuošė ir Europos moterų krepšinio pirmenybėse Vengrijoje, kur TSRS rinktinė taip pat užėmė I vietą.

Vilniaus Žalgirio vyrų futbolo komanda dar sėkmingai tebežaidžia TSRS pirmenybių aukščiausioje lygoje. Baigę I ratą pirmoje vietoje, vėliau vilniečiai kiek nukrito, tačiau, rašant šias eilutes, jie tebuvo septintoje vietoje, kas yra tikrai pažymėtinas atsiekimasis. Lietuviai turėjo 13 pergalių ir 9 lygiąsias. Iš viso aukščiausioje lygoje rungtyniauja 18 vienuolikių, kurių dauguma yra tarptautinės klasės.

Valdas Kazlauskas, 25 metų amžiaus sportininkas, 25 kilometrų sportinio ėjimo distanciją įveikė Europos rekordą viršijančiu laiku. Kazlauskos pasekmė 1 val. 20 min. 39 sekundės. Jam nedaug trūko iki pasaulio rekordo (1.20:28,8), kuris priklauso meksikiečiui D. Bautistai.

Vaizdas iš Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynių atidarymo praėjusių vasarą Chicagoje. Z. Degučio nuotraukoje matoma dalis Cicero Ateities sporto klubo sportininkų.

Chicago Liths — Lituanicos I komandos vadovas R. Jerigas pertraukos metu savo žaidėjus instruktuoja. Ed. Šulaičio nuotr.

Vilnietė Aukšė Treinytė, pasaulio čempionė pelnė aukso medalį ir Europos šaudymo pirmenybėse, kurios vyko Rumunijos sostinėje Bukarešte. Ji tapo Europos čempione komandinėje įskaitoje, o rungtyniaudama individualiai, užėmė antrąją vietą — pneumatiniu pistoletu išmušė 590 t.

Rimas Kačėiuskevičius, TSRS tautų VIII spartakiados finalinėse parašutinio sporto varžybose Grozne šauniai pasirodė. Tai Vilniaus pedagoginio instituto studentas, pasaulio rekordininkas, iš 1000 m aukščio 6 kartus iš eilės pateikęs į 5 cm

apskritimą. Vilnietis tapo ir spartakiados, ir Tarybų Sąjungos čempionu.

New York, N. Y.

KASOS Kredito Unijos direktorių posėdyje spalio 11 nutarta paremti Lituaniškosios Katedros įkūrimą \$500 auka. Maironio šeštadieninei mokyklai įteikta \$500. KASOS vadovybė džiaugiasi, kad savo nariams gali išmokėti aukštus dividendus, o taip pat ir lietuvių kultūrinėms institucijoms suteikti finansinę paramą.

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. WINTER GARDEN SVETAINĖS, 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDĖJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909

Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

Antras kaimas Brooklyne

J. Kiznis

Spalio 9 d. atkvietas iš Chicago Antras kaimas. Jo aktoriai pareiškė:

“Mes neglostome! O jeigu glostome, tai tik prieš plauką”. Šis plačiai žinomas vaidintojų kolektyvas vienas atliko visą programą. Kultūros židinio parengimų praktikoj retas atvejis. Renginiai K. židiny dažniausiai būna dviejų-trijų dalių su ilgom prakalbam . . . Šį kartą — tik trumpą padėkos žodį tarė rengėjų vardu. Darbininko redaktoriaus Kornelijus Bučmys, OFM. Renginiu kartu parodyta ir pasitikėjimas Antram kaimui — kad jo aktorių vaidyba sudomins ir patenkins Kultūros židinio auditoriją.

Artėjant vakarui ir po jo, dažnai buvo teiraujama, ar bus kas naujo, gi po parengimo vėl tokie pat klausimai — ar buvo kas naujo? Toks visuomenės smalsumas, naujovės troškimas tiesmukai pasako, kad Antram kaimui reikia turėti vis naują programą, jeigu jis ne pirmą kartą gastroliuoja kurio nors lietuvių kolonijoje.

Komediją ar bet kokią kitą dramą įmanoma žiūrėti kelis kartus, jeigu joje viskas sklandžiai vyksta. Trumpų apybraižų-skečių poveikis, paskirtis ir jų likimas yra įrašytas jų pačių struktūroje: dažniausiai ji remiasi viena, dialogo paskutine fraze, kurią išgirdus paaiškėja situacijos konfliktas sceninėj tikrovėj. Apybraižų poveikis ir patrauklumas yra trumpalaikis, antrą kartą jį žiūrėti nėra noro.

Jau kelintą kartą vaidino Antras kaimas New Yorke. Kolektyvas yra pasitobulines: aktoriai daug laisvesni negu anksčiau būdavo. Aktorius scenoje juk turi būti laisvas kaip savo bute, tai viena iš pagrindinių būtinybių be kurios nėra kūrybos. Į kalbą ir tartį irgi daugiau atkreipta dėmesio. Jeigu žodžio kirčiavimas abejotinas, visuomet kirtį reikėtų patikrinti Dabartinės lietuvių kalbos žodyne, kad nebūtų aktoriui įkalbama žodžio ašotis kirčiuoti pirmąjį skiemenį. Tuo turėtų visi rūpintis, nevien prievaizda.

Apybraižų personažai vaidybiškai nėra vienodi: vieni daugiau padeda aktoriui, kiti šiuo atžvilgiu kuklesni. Senutė iš Lenkiškų kronikų vien savo išvaizda jau charakteringas personažas — Vida Gilvidienė. Ji jaunuoliams iš Meilės istorijos, jis ir ji — Juozas Kapačinskas ir Indrė Toliušytė — išorinę charakteristiką reikia patiem surasti, nes jaunas amžius neturi tokių vaizdžių skirtubių kaip senatvė.

Tos pačios problemos ir kituose jų vaidmenyse.

Ilgesni vaidmenys aktoriui irgi padeda, ypač tokiose kaip Antro kaimo apybraižose. Bendruomenės posėdis — dinamiškas vaizdelis, agresyvūs personažai; vykusi satyra. Eugenijus Būtėnas ir Jūratė Jakštytė turėjo daugiau vaidybinės medžiagos, įvairesnių epizodų. Kiti personažai šio vaizdelio buvo publikoj; juos vaidino V. Gilvydienė, I. Toliušytė, J. Kapačinskas, Arvydas Vaitkus; jis kaip ir E. Būtėnas turėjo vaidmenis ir kitose apybraižose: Mėsinėje, Operacijoje (farsas), Jo eminencijoje, Tarybiniuose šokiadieniuose ir kt.

Ilgesni monologai kaip Lituanistika suaugusiems ir Maskvos filmų festivalio pristatymas aktoriui patiekia skirtingą medžiagą nuo kitų apybraižų. Čia aktorius atviras aki-statoj su publika (J. Jakštytė). Jam reikia itin sukaupto dėmesio, kad jo judesys, žodis ir tonas gyvai perduotų tekstą ir potekstes. Žinoma, reikia ir personažo charakteristikos, kitaip sakant — gyvas žmogus. J. Jakštytei dalinai pavyko.

Antram kaimui linkėtina pavirsti į aplinkos teatrą. Bendruomenės posėdis yra būdingas vaizdelis mūsų buitinei aplinkai. Vertėtų ta kryptimi ir toliau eiti. Žinoma, nevien bendruomenės susirinkimus panagrinėti . . .

Kultūros židinio auditorija Antro kaimo vaidinimą priėmė šiltai, kur jai buvo linksma, ji karštai paplojo. Gi pats Antras kaimas stebėjosi, kad New Yorke visuomenė neįvertino Maskvos filmų festivalio ir beveik visiškai nereagavo. Prievaizdos pasakymu, Chicagoj po Maskvos filmų festivalio (Leninas Lenkijoje) iš juoko žmonės voliojosi ant grindų . . . Niujorkiečiai, aišku, juoktūsi iš besivoliojančių ant grindų . . .

Programoj visi aktoriai pavadinti vaidinimo dalyviais, ir atskira grupė vaidinime nedalyvaujančių: dailininkas Vincas Lukas, šviesų-garsų tvarkytojas Jonas Kaunas, prievaizda Algirdas Titus Antanaitis. Iš tikrųjų ir tie trys dalyvauja visur vaidinimuose ir po vaidinimų.

Prievaizdai verta paploti už gebėjimą suburti žmones kolektyviniam darbui.

Vytas Bakšys, pianistas kartu su chicagiete Rūta Pakštaite koncerte, Norwich, Conn., paskirta vyskupijos kateketinės tarnybos vicedirektore. Ji specializuosis suaugusių švietimo srityje.

14 DAY SPECIAL TOUR WITH 11 DAYS IN LITHUANIA

Celebrate New Year's Eve with your relatives and friends!

December 27, 1983—January 9, 1984 . . . \$1,499.00

Itinerary: Moscow, 1 day; Lithuania, 11 days; Frankfurt, 1 day

Tour flights from Boston and New York via Lufthansa German Airlines

Baltic Tours
293 Auburn St.
Newton, Mass. 02166
616-965-8080/969-1190

We prepare invitation documents for relatives to visit the USA from Lithuania.
Darius-Girenas 50th Anniversary Commemorative Calendar available. \$5.00.

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniam ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

VIENYBĖ

LAISVĖS ŽIBURIO RUDENS KONCERTAS LAPKRIČIO 5 D.

Talentingas Montrealio tautinio meno vienetas "Gintaras" atvyksta gastroliu į New Yorką šeštadienį, lapkričio 5 d. Jis atliks programą Laisvės Žiburio radijo rudens koncerte. "Gintaras" atvyksta su dainos, žodžio, šokio ir muzikos pyne, kuri atskleis žmogaus gyvenimą nuo kūdikystės iki senatvės. Pradžią 7 v. v.

"Gintaras" yra aplankęs daug kolonijų Kanadoje ir JAV ir visur gražiai pasirodė. Bus įdomu ši, apie 50 dalyvių, vieneta pamatyti ir išgirsti New Yorke.

Pasirodymas įvyks Kultūros židinyje, Brooklyne.

Po programos bus šokiai, grojant Juozo Tomo orkestrui. Visose Kultūros židinio salėse veiks valgių ir gėrimų bufetai.

Bilietai į šį vakarą gaunami pas platintojus arba Laisvės Žiburio raštinėje, 217 — 25 54 Ave., Bayside, N. Y. 11364. Bilieto kaina — \$7, jaunimui iki 16 m. — \$5.

Laisvės žiburio radijas 17 metų transliuoja lietuvišką radijo programas sekmadieniais nuo 9 v. iki 10 v. rytais. Šiai programai nuo pradžios tebevadovauja Romas Kezys.

Kiekvienais metais Laisvės Žiburys surengia po du didesnio masto renginius. Jie pasižymi gausia publika, nekasdienine programa. Renginiai prisideda prie programos išlaikymo.

Rengėjai kviečia New Yorko — New Jersey ir Connecticut visuomenę atsilankyti.

LKF KORPORACIJOS METINIS SUAŽIAVIMAS

Spalio 8 d. Lietuvių Kultūros Fondo Korporacijos metiniame narių suvažiavime Kultūros židinyje paaiškėjo, kad ši korporacija bus uždaryta ir pradėta nauju vardu, Lietuvių Kultūros Centras, (Lithuanian Cultural Center, Inc.). Rūpinamasi, kad ši korporacija gautų "tax exempt" statusą. direktorių tarybą.

Pranešimai parodė, kad atsarginis Židinio fondas yra "geros sveikatos", į jį stambiausios pajamos gaunamos iš bingo žaidimų.

Buvo rinkimai: reikėjo papildyti direktorių tarybą. Rinkimuose perrinktas Vladas Sidas, Vytautas Alksninis; nauji tarybos nariai išrinkti: Marius Jakulis-Jason, Antanas Mičiulis, Viktoras Kirkyla.

Papildytoji direktorių taryba pareigom taip pasiskirstė: pirmininku ir toliau lieka Aleksandras Vakselis, teisiniams reikalams — advokatas Marius Jakulis-Jason, visuomeniniams ryšiams ir bibliotekos vedėju — Vladas Sidas, tarybos sekretorė — Albina Žumbakienė, Korporacijos narių reikalų vedėja — Jonė Pumputienė, informacijos vedėjas — Algirdas Šilbajoris. Valdybos pirmininku ir tarybos vicepirmininku buvo išrinktas Vytautas Alksninis. Antanas Mičiulis ir Viktoras Kirkyla — tarybos nariai ypatingiems reikalams.

Petras Tamuliūnas, gyvenęs Binghamton, N. Y., mirė rugsėjo 26 d. Liko našlė Marija Tamuliūnienė-Čepynytė, Lietuvoj — brolis Povilas, muzikas kompozitorius, profesoriaujas Vilniaus konservatorijoj.

Mirė po poros savaitių grįžęs iš Lietuvos, aplankęs brolių Povilą ir daug giminių. Jo motina Salomėja turėjo tris seseris ir penkis brolius.

Velionis Petras buvo darbštus sumanus dailidė, dirbo kaip kontraktorius, turėjo daug užsakymų.

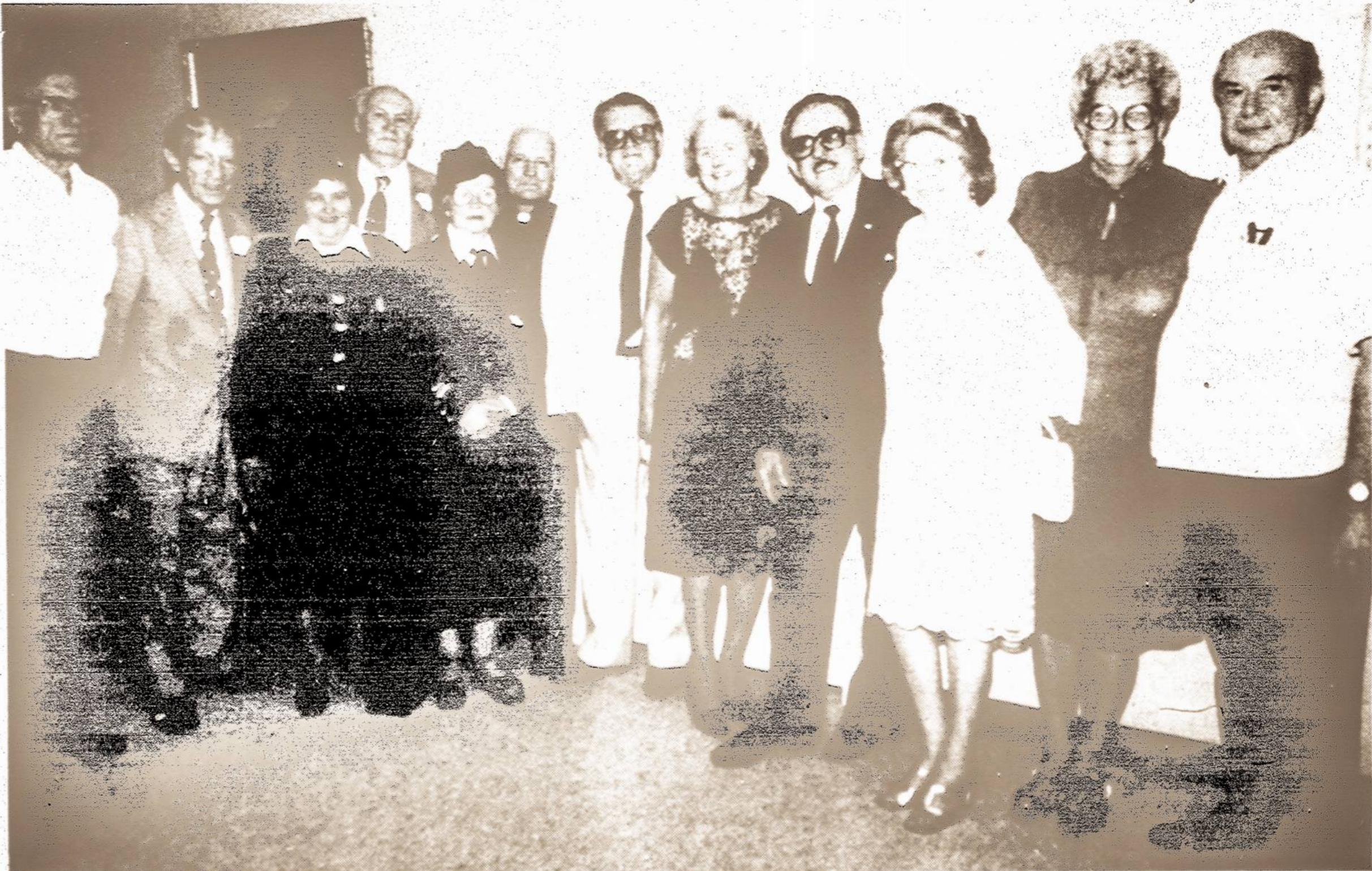
Ilsėkis, Petrai, šiame vaišingame krašte, toli nuo Lietuvos. Daug kartų ją lankei jos išsiilgęs.

Prof. Simas Sužiedėlis, ilgą laiką gyvenęs New Yorke ir čia dirbęs spaudos darbu, o paskui persikėlęs į Boston, Mass., dirbti Encyclopaedia Lituanica redakcijoje, spalio 2 d. ištiktas širdies smūgio. Gydomas kardinolo Cushing vardo ligoninėje Brockton, Mass. Prieš susirgdamas, dar spėjo užbaigti istorinį veikalą apie šv. Kazimierą.

Muzikas Jonas Žukas spalio 30 d. koncertavo Baltimore, Md. katedroje, vargonais atlikdamas pasaulinių kompozitorių kūrinių. Nuo pat savo atvykimo į Ameriką muzikas Žukas gyvena New Yorke ir dalyvauja kultūriniame gyvenime.

Juozui Kungiui JAV kaltinamam už jo veiklą nacių okupacijos metu, kaltinimus Federalinis teisėjas Newark, N. J. byloje atmetė. Teismas atkreipė dėmesį į nuo sovietinio režimo pasitraukusių emigrantų paliudijimus. Pabrėžta, kad šių politinių bylų vedime buvo įsivėlęs ir Tarybų Sąjungos saugumas, kuris darė įtakos Office of Special Investigation veiklai.

Kun. Viktoras Dabušis pastoviam gyvenimui persikėlė į Seminole, Florida.

Dalis Dariaus-Girėno 50 m. skridimo sukakties paminėjimo rengėjų, ir programos atlikėjų. Iš k. į d. dail. Česlovas Janušas, poeziją lakūnams pagerbti skaitęs Joseph Boley-Bulevičius, — šaulės Garbės sargyboje, už jų, vienas originaliųjų lakūnų komiteto narys Jonas Valaitis, šalia jo Tėvas Petras Baniūnas,

pranciškonas, vyriausias kalbėtojas, Lituanica lėktuvo krikštatis kap. Antanas Vaivada su žmona Milda, Šaulių pirmininkas ir programos pravedėjas K. Miklas, viena originaliųjų Dariaus-Girėno komiteto narių Emilija Sinušienė, O. Jozėnienė, žurnalistas S. Narkėliūnaitis nuotrauka

Dailininkė Albina J. Vance, iš Englewood, N. J., netoli George Washington tilto, nusipirko namus Kennebunk, Me., netoli nuo Kennebunkporto, ir su savo vyru persikėlė ten gyventi.

Dail. Albina Vance-Ambraziejūtė yra dukra Juozo Ambraziejaus. Dailininkė gimusi ir augusi Brooklyne, gerai kalba lietuviškai, meną studijavusi įvairiose vietose. Yra tapytoja, daugiausia tapo pajūrio motyvus. Ji eilę metų dalyvavo ir lietuvių dailės parodose, Kultūros židinyje Brooklyne.

Albina yra brooklyniečiams gerai pažįstama "dėdės Ambraziejaus" dukra. Jos tėvas prieš keliasdešimt metų buvo veiklus daugelio lietuviškų organizacijų veikėjas, savo laiku dirbęs Vienybėje, parduvinėjo namus ir laivakortes kelionėms į Lietuvą, buvo apdraudęs agentas ir savo raštinę turėjo Grand St. prie Bedford Ave., Brooklyne.

Česė Sodaitienė, anksčiau ilgą laiką su šeima gyvenusi New Yorke, Woodside, L. I., o vėliau persikėlus į St. Petersburg, Fla., pakirsta vėžio ligos ten mirė spalio 13 d. Buvo sulaukusi 72 m. amžiaus. Palaidota spalio 17 d. iš Maspetho V. Atsimainymo par. bažnyčios Cypress Hills kapinėse. Nuliūdime liko sūnūs Tomas ir Mindaugas ir dukra Birutė su šeimomis. Sodaitienė priklausė lietuviškoms organizacijoms, buvo SLA narė. Jos vyras Antanas, jau Muenchene dirbęs BALF raštinėje, miręs prieš keliolika metų, buvo teisininkas, rašydavo spaudai, Amerikoje dirbo SL ir buvo organo Tėvynės redaktorium.

IŠ NEW YORKO ALTO SUSIRINKIMO

New Yorko ALTO susirinkime spalio 6 dieną Kultūros židinyje dalyvavo New Yorke ALTą sudarančiųjų organizacijų 14 atstovų. Pirmininkavo Alfonsas Marcelynas. Visi Valdybos nariai savo raportus pateikė žodžiu. Išdininkas Petras Ažuolas apyskaitą pateikė raštu. Ji apėmė 1982/83 metų veiklos finansinę padėtį. ALTO pinigai laikomi Columbia Savings, Kredito Unijos Kasa ir keletas dolerių išdininko žinioje.

Sekantiesiems metams išrinkta šio sąstato valdyba:

Pirmininku — Algis Sperauskas; vicepirmininkais: Alfonsas Marcelynas ir Jonas Klaščius; sekretorium — Apolinaras Vebeliūnas; išdininku — Petras Ažuolas; Finansų sekretorium — Vacys Steponis, Išdo globėjomis — Malvina Klivečkienė ir Bronė Spūdienė.

Sekančiam terminui pirmininku vienbalsiai išrinktas tautinės srovės atstovas Algis Sperauskas, jaunosios kartos veikėjas. Dauguma kitų vieni ilgiau, kiti trumpiau jau valdybose jau buvę.

1984 m. vasario 16-osios minėjimas nutarta suruošti vasario 19 d.

Dalyvauti ALTO metiniam suvažiavime Chicagoje įgalinta Bronė Spūdienė.

Dipl. inž. Visvaldas Mačiūnas, vienas Pasaulio lietuvių inžinierių-architektų sąjungos steigėjų, veikliai dalyvavęs New Yorko skyriuje, staiga mirė. Nuliūdime liko žmona Baniūtė-Ona, dukra Guoda ir sūnūs Jonas su šeimomis.

Brangiai motinai

Juzei Vebeliūnienei

mirus, jos sūnui KASOS prezidentui Vytautui Vebeliūnui ir jo šeimai gilią užuojautą reiškia

BRONĖ SPŪDIENĖ